LAISVE
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y., 11417
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalyje Queens apskrities (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje $12.00
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 19 Ozone Park, N. Y., 11417 Penktad., kovo (March) 6, 1964 METAI 52-ji

KRISLAI

Moters diena pas mus
LDS vajaus eiga
Militaristams nevyksta
Delsia seneliams pagalbą
"Vaduotojams" smūgis

— Rašo **J. Gasiūnas** —

Kovo 8 d. mūsų pažangietės lietuvaitės ruošia Tarptautinei Moters dienai minėti pramogas daugelyje miestų.

Dalyvaudami tokiose pramogose, mes išreikšime moterims tinkamą pagarbą ir padrąsinsime jas tolimesnėms kovoms už pilną su vyrais lygybę.

Mes čia, Amerikoje, esame pasiekę daug laimėjimų, bet moterys pilnos lygybės su vyrais neturi. Nėra nei rasinės lygybės. Kova turės būti tęsiama iki pilnos pergalės.

—:—

Kaip tik tuo metu, kai mes minime Tarptautinę Moters dieną, Ksavera Karosienė mums suteikė gražią dovaną.

"Vilnis" praneša, kad jos knyga "Tarptautinė Moters diena" jau gatava ir galima gauti platinimui.

Knygos autorė yra daug keliavusi — Japonijoje, Indijoje, Lietuvoje, važinėjusi po Tarybų Sąjungą. Jos knyga bus visiems naudinga pasiskaityti.

—:—

Moters dienos minėjimo proga tenka priminti ir tai, kad dar ir pas pažangiečius lietuvius, daugeliu atžvilgių, moters rolė nepilnai įvertinama. Ypač tai pastebėta kai kuriose organizacijose.

Šiuo metu LDS Centro Valdybą sudaro tik vieni vyrai. Nors pirmiau buvo keletas moterų nominuotos, bet nežinia kodėl neapsiėmė kandidatuoti. Bet šiuose rinkimuose tikrai turėsime kandidačių ir bus proga jas į Centro Valdybą išrinkti.

Balandžio ir gegužės mėnesiais rinkimuose turėsime progą išrinkti vieną kitą moterį į LDS Centro Valdybą.

—:—

LDS organas "Tiesa" skelbia LDS vajaus rezultatus. Pasirodo, kad tik 25 kuopos šiame vajuje gavusios naujų narių. Vajaus metu įrašyta apie 100 naujų narių.

Priešseiminis vajus baigsis birželio 1 d. Dar yra laiko pasidarbuoti. Todėl "Tiesa" kviečia visas kuopas įsitraukti vajaus darban.

—:—

Pietų Vietnamo valdžia su amerikiečių militaristų pagalba keletą kartų buvo pasiuntusi savo "partizanus" į Šiaurės Vietnamą, kad ten jie kenktų socialistinei kūrybai ir karą provokuotų.

Dabar paaiškį, kaip tuos "partizanus" Šiaurės Vietnamas pasitiko. Siuntėjai prisipažįsta, jog nė vienas jų negrįžo: vieni buvo likviduoti, kiti veikiausiai perėjo "priešo" pusėn.

Tuo savo žygiu nepatenkinti, Pietų Vietnamo militaristai suplanavo naują skymą, kaip karan įtraukti Šiaurės Vietnamą. Jie norėtų kariniais lėktuvais bombarduoti Š. Vietnamo miestus .

Pasirodo, kad prez. Johnsonas šaltai į tai atsinešė. Jis gerai žino, kad tai būtų nauja provokacija, kuri gali karą išplėsti ne tik Azijoje, bet ir kituose kontinentuose.

—:—

Prez. Kenedžio pasiūlyta ir prez. Johnsono užgirta seniems žmonėms nemokamos medicininės pagalbos programa tebėra kongresinio Ways and Means komiteto rankose.

Kodėl taip ilgai delsiama? Atrodo, kad ta programa bandoma numarinti taip, kaip daug naudingų sumanymų įvairiuose kituose komitetuose nepamato dienos šviesos.

Prez. Johnsonas antai Kongreso sesijoje pasakė, kad "mes tik pradėjome kovą už Medicare," už prez. Kenedžio programą. Jeigu toji kova eis tokiuo tempu, kaip dabar, tai milijonai medicininės pagalbos reikalingų senelių, veikiausiai, nesulauks tos pagalbos. Medicininės pagalbos stoka daugelį jų gali be laiko pastūmėti į mirties nasrus.

—:—

Vakarų Berlyne nuo 1946 m. veikusi radijo stotis, siuntusi fašistinę propagandą už "geležinės sienos," vasario 1 d. užsidarė.

Tai smūgis visokių veislių "vaduotojams."

Tarybų Sąjunga kritikuoja Vakarų valstybių politiką

Maskva. —Andrėjus Gromyko, Tarybų Sąjungos Užsienio reikalų ministras, griežtai kritikavo Vakarų valstybių politiką 17-kos valstybių nusiginklavimo konferencijoje. Jis sakė, kad Jungtinių Valstijų pateiktas neva "nusiginklavimui" planas, tai tikrumoje yra pasiūlymas dar didesniam apsiginklavimui.

Gromyko sakė, kad tik Tarybų Sąjungos pateiktas planas yra visiems suprantamas ir vedantis prie pilno nusiginklavimo, bet Vakarų valstybės išsikalbinėja ir jo nepriima. Jo pareiškimas spaudos atstovams užėmė visą "Izvestijos" puslapį. Pareiškimas buvo formoje atsakymų į korespondentų klausimus.

"Iš priežasties Vakarų užimtos pozicijos Ženevoje nebuvo pasiekta jokio susitarimo nusiginklavimo reikaluose ir jo negalės būti pasiekta", sakė Gromyko,. "Vakarų delegatai sako ilgas kalbas, nuduoda, būk ir jie siekia nusiginklavimo, gi tuo metu jų valdžios, o ypatingai JAV, dar daugiau didina apsiginklavimą."

Kas dėl prezidento Johnsono pasiūlymo "užšaldyti atominių ginklų pristatymo priemones", tai Gromyko sakė, kad tai tik propagandos žodžiai. Tarybų Sąjunga jau kelis kartus siūlė, kad reikia sunaikinti bombonešius ir kitas atominių bombų pristatymo priemones, bet Vakarai tuos pasiūlymus atmetė.

Kol nėra susitarimo panaikinti tas priemones, tai negalima priimti prezidento pasiūlymo įsteigti kontrolės būrius sekimui strateginių priemonių (pristatymo atominių bombų) srityje, kurioje JAV yra silpnesnės už TSRS.

Tarybų Sąjunga kelis kartus siūlė įsteigti laisvas nuo atominių ginklų zonas, bet jos pasiūlymai buvo atmesti, o tuo metu Jungtinės Valstijos dar daugiau plečia "Polaris" atominių submarinų bazes. Dabar tokią bazę įsteigė ir Ispanijoje.

Kubos liaudies gyvenimas gerėja

Havana. — Amerikietis korespondentas Juan de Onis pateikė daugiau žinių apie Kubos ekonominę padėtį. Jis žymi tą faktą, kad nereikia nei kalbėti, jog Jungtinių valstijų trejų metų ekonominė blokada labai daug apsunkino Kubos žmonių gyvenimą. Ypatingai todėl, kad pirm revoliucijos Kuboje buvo įsigalėję Jungtinių Valstijų kapitalistai. Jų rankose buvo fabrikai, mašinos, telegrafo ir telefono įmonės, susisiekimo priemonės. Kada JAV įvedė ekonominį embargo, tai Kuba ne tik negavo mašinų iš Jungtinių Valstijų, bet nei mašinoms atsarginių dalių. Daug mašinų sustojo veikę, vien kokiai vienai daliai sugedus.

1961 metais tas buvo matoma Kubos transporte — daug autobusų neveikė, nes neturėjo atsarginių dalių.

Dabar jau kita padėtis. Havanoje ir kituose miestuose daugumą kursuoja Tarybų Sąjungoje pagamintų autobusų ir sunkvežimių. Dabar Kuba vėl gavo 400 didelių autobusų iš Čekoslovakijos ir Lenkijos, o netrukus tiek pat gaus iš Anglijos, apie 150 iš Ispanijos ir po tiek pat iš Vakarų Vokietijos ir Japonijos. Jos industrija ir susisiekimo priemonės atsigauna.

Kas dėl maisto, apsirengimo ir apsiavimo, tai dabar kubiečiai jau daug geriau tais reikmenimis apsirūpinę, negu buvo 1961 metais. Kubos industrija daugiau pagamina avalynės ir medvilninių audinių. Filmų Kuba pirko už $300,000 Vakarų Europoje ir Japonijoje. Knygų ir žurnalų ji gauna iš Meksikos. Dabar Kuboje skaitlingai lankosi japonų, anglų, ispanų ir vokiečių pirkliai.

Kubos spauda rašo ir liaudis tiki, kad visus sunkumus, kurie susidarė iš priežasties Jungtinių Valstijų embargo, nugalės ir tam jau matosi ženklai.

Greta to, kad Kuba gauna daug pagalbos iš socialistinių šalių, kad ji nėra viena, nėra pamiršta, jos prekyba didėja ir su kapitalistinėmis šalimis.

Nepaisant Jungtinių Valstijų draudimo, 1963 metais vien NATO šalių 270 laivų atgabeno prekių į Kubą. Anglijos buvo 132 laivai, Graikijos—99, kiti buvo Italijos, Prancūzijos, Norvegijos, Danijos ir Vakarų Vokietijos.

Nors Kuba labai nukentėjo nuo uragano "Flora", ypatingai jos cukranendrių plotai, bet numatoma, kad ji suims apie 3,800,000 tonų cukranendrių.

Dėl Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos santykių

Washingtonas. — Aišku, kad 1963 metais Maskvoje pasirašyta sutartis tarp Tarybų Sąjungos, Anglijos ir Jungtinių Valstijų nedaryti atominių bandymų, prie kurios, vėliau, prisidėjo apie šimtas valstybių, pagerino tarptautinius santykius.

Tarybų Sąjunga socialistinių valstybių bloke, o Jungtinės Valstijos kapitalistinių—yra galingiausios valstybės. Jeigu jos susitartų eiti prie nusiginklavimo, tai jas pasektų ir kitos valstybės.

Washingtone politiniai ir diplomatiniai veikėjai spėlioja: Kodėl Tarybų Sąjunga pasirašė tą sutartį? Ar ją verčia tarptautiniai komunistų pasidalinimai, ar ekonominiai reikalai?

Rodosi, jokio spėliojimo nereikia, nes Tarybų Sąjunga nuo pat savo pradžios gyvavimo laikėsi ir tebesilaiko taikos politikos. Ji viską darė pastojimui kelio, kad neįvyktų Antrasis pasaulinis karas, ji ir dabar veikia, kad neprileidus prie baisaus atominio karo.

Washingtone yra reakcinių veikėjų, kurie norėtų daryti spaudimą į Tarybų Sąjungą, nes jie daro išvadą, būk TSRS silpnumas ją atvedė prie Maskvos sutarties. Jie labai apsirinka. Vasario 23 d. TSRS minėjo 46-ąsias metines nuo jos Gynybos jėgų susiorganizavimo. TSRS Gynybos ministras R. Malinovskis, tarp kitko, pareiškė:

"Tarybų Sąjungos vyriausybė atsižvelgia į tai, kad pasaulyje yra imperialistinių jėgų, kurios planuoja karu užpulti mūsų Tėvynę ir broliškąsias socialistines šalis. Šiomis sąlygomis komunistų partija ir vyriausybė daro viską, kad Tarybų Sąjungos ginkluotosios pajėgos būtų visuomet pasirengusios smogti triuškinančius smūgius agresoriui, jeigu jis išdrįs sukelti pasaulinį karą".

Maskva. — "Pravda" rašo, kad bus padidinta propaganda prieš religiją.

BUVO TIK VIENA "MEDAUS" NAKTIS

Bergenfield, N. J. —John J. Stout, 33 metų amžiaus, tik vieną "medaus" naktį praleido po šliubo su gražuole Veronika, 20 metų amžiaus, nes ryte buvo areštuotas.

Policija sako, kad pirm šliubo jis apvogė tris biznio įstaigas ir pavogė "Chevy" 1964 m. automobilį.

NAUJAS J.V. LĖKTUVAS

Washingtonas. — Prezidentas Johnsonas sakė, kad JAV pasigamino naują bombonešį, kuris būk skrenda po 2,000 mylių per valandą 70,000 pėdų aukštyje.

Bet kelios dienos po to Pentagono vadai sakė, kad "lėktuvas dar nėra baigtas".

IŠ VISO PASAULIO

Tampa, Fla. — Tampos įlankoje JAV karo laivas "N.K. Perry" susidūrė su barža. Barža nuskendo, o karo laivas gavo skylę.

Londonas. — 1950—1953 metų karas Korėjoje JAV atsiėjo kelis bilijonus dolerių, bet Anglija prisidės tik su $24,500,000 lėšų padengimui.

Paryžius. — Prancūzijos pakilo vardas Laose, Kambodžoje ir Vietnamuose po to, kai prezidentas De Gaulle pasisakė už tų šalių neutrališką politiką.

Londonas. — TSRS Anglijoje pirko už $5,600,000 televizoriams atsarginių dalių.

Washingtonas. — Kovo 2 d. į Walter Reed ligoninę sveikatos patikrinimui pasidavė generolas Douglas MacAthuras, kuris jau yra 84 m. amžiaus.

Londonas. — Anglija nesirengia šaukti valstybių konferencijos pietrytų Azijos reikalais, kurios reikalavo TSRS.

Teheranas. — Čionai įvyko 38-ių Azijos šalių konferencija ekonominiais reikalais. Konferencijoje kalbėjo Persijos šakas Pahlevis. Jis, tarpe kitko, sakė: "Daug svarbiau pirma žmones aprūpinti ant Žemės, negu žmogų pasiųsti ant Mėnulio".

Paryžius. — Prancūzijos pakilo vardas Laose, Kambodžoje ir Vietnamuose po to, kai prezidentas De Gaulle pasisakė už tų šalių neutrališką politiką.

Londonas. — TSRS Anglijoje pirko už $5,600,000 televizoriams atsarginių dalių.

Washingtonas. — Kovo 2 d. į Walter Reed ligoninę sveikatos patikrinimui pasidavė generolas Douglas MacAthuras, kuris jau yra 84 m. amžiaus.

Londonas. — Anglija nesirengia šaukti valstybių konferencijos pietrytų Azijos reikalais, kurios reikalavo TSRS.

Nutarimai Kubos neliečia

Havana. — Washingtone Amerikos valstybių sąjungos konferencijoje priėmė Venezuelos kaltinimus prieš Kubą. Kubos radijas sako, kad tie kaltinimai yra be pamato, tai JAV pataikavimas. Už kaltinimų priėmimą balsavo tik tie, kurie remia JAV embargo politiką prieš Kubą.

Nedalyvavo Bolivijos ir Brazilijos atstovai. Su Kuba diplomatinius ryšius palaiko: Brazilija, Bolivija, Meksika, Čilė ir Urugvajus —didžiosios Lotynų Amerikos šalys.

Galėtų nužudyti 35,000,000 žmonių

Washingtonas. — Jungtinių Valstijų karo laivyno viršininkai atsakydami į senatoriaus Barry Goldwaterio pareiškimus pasiuntė laišką kongresmanui George H. Mahonui.

Laivyno sekretorius Paul H. Nitze rašo, kad JAV jūroje laiko atominius submarinus su "Polaris" raketomis ir iš submarinų galėtų Tarybų Sąjungoje užmušti nuo 25 milijonų iki 35,000,000 žmonių. Jis sako, kad kaip kurie submarinai yra visai arti TSRS krantų.

Pakistanas, Kinija, Indija ir Kašmyras

Karačis. — Pakistano prezidentas Mahammadas Ayubas Khonas pareiškė: "Indija geriausiai save užtikrins nuo Kinijos smūgių, jeigu ji suderins savo sieną Kašmyre".

Pakistano prezidentas sakė: "Nebus naujo susirėmimo tarp Indijos ir Kinijos, jeigu Indija jo neišprovokuos puldama kinų pozicijas".

Pakistanas ir Kinija siūlo, kad pasitarimų keliu Kašmyro reikalai būtų sureguliuoti.

Argentina areštavo budelį nacį

Buenos Aires. — Argentinos vyriausybė suėmė pereitojo karo kriminalistą hitlerininką Gerhardą Bohnę, 61 metų amžiaus.

Jis yra kaltinamas už 200,000 žmonių gyvybių, kurie nacių buvo nužudyti 1939—1942 metais Lenkijoje ir Tarybų Sąjungoje.

Laike nacių teismo Vakarų Vokietijoje liudininkai iškėlė aikštėn kriminalystes, tai ir V. Vokietijos ambasadorius reikalavo Argentinos valdžios suimti kriminalistą ir perduoti teismui.

LEIPCIGO PARODA

Leipcigas. —Čionai atsidarė tradicinė tarptautinė paroda, kurioje apart socialistinių šalių eksponatų dar yra išstatyta 150 Vakarų Europos kompanijų dalykų. Iš Vakarų daugiausiai anglų kompanijų dalyvauja. Leipcige tarptautinės parodos įvyksta kas metai nuo 799-ųjų metų.

PRANCŪZIJA IR TSRS ŽYMIAI SUARTĖJO

Paryžius. — Čionai dalyvaujant Tarybų Sąjungos delegacijai, priešakyje su N. V. Podgornoju, abiejų šalių santykiai daug pagerėjo. Numatoma, kad Prancūzija, nepaisydama JAV prekybos politikos, padarys sutartį su TSRS plačiai ir nevaržomai prekybai.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

Maskva. — Dešimt vagių, kurie suvogė nuo vyriausybės $1,500,000 vertės turto, buvo nuteisti ir sušaudyti. Jų tarpe buvo du žydai—S. Šakermanas ir B. Reifmanas. Iš 23 kitų teisiamų, kurie buvo išteisinti, buvo 18 žydų.

Žydas mokytojas I. Sirkovič pareiškė: "Tai buvo vagių ir žulikų teismas, o ne žydų, ne rusų, ne ukrainiečių".

Chattanooga. — "Jury" rado kaltu tymsterių unijos vadą Jamesą Hoffą, būk jis 1962 m. Nashvillėje veikė į "jury" narius, kad jį išteisintų, ir priėmes pinigų nuo kompanijų. Hoffa tuojau kreipėsi į aukštesnįjį teismą.

Pekinas. — Kinijos Komunistų partija kreipėsi į kitų šalių komunistus kviečiant veikti, kad įveikus JAV intervenciją Pietų Vietname.

Washingtonas. — Sulaukęs 58-ių metų amžiaus mirė nervų gydytojas R. T. Morse.

Lagos. — Afrikos 33 valstybių atstovai nutarė: tuojau organizuoti militarinius būrius ir siųsti į kolonijas (Angolą ir kitur) kovai už tų šalių laisvę. Sakoma, kad fondan plaukia aukos, dabar vėl gavo $500,000.

Taipgi įsteigė komisiją, kuri veiks, jeigu kur tarp Afrikos valstybių pasireikš nesutikimai, kaip dabar yra tarp Somalio ir Ethiopijos.

Santiago, Čilė. — Išsiveržė Vilarikos vulkanas. Lava pasileido į visas puses. Jau yra žinoma, kad virš 60 žmonių žuvo, o apie 30,000 buvo priversti kraustytis tolyn.

Atėnai. — Graikijos karaliui Povilui darė skilvio operaciją, nes buvo sukrekėjęs kraujas.

Atėnai. — Graikijos premjeras George Papandreou ketina paleisti dalį politinių kalinių.

Maskva. — Tarybų Sąjunga daugiau suvaržys darbininkų pasitraukimą nuo darbų.

LAISVE

LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 — ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year $9.00	Canada, Lat. Amer., per year, $10.00
United States, per 6 months $5.00	Canada, Lat. Amer., 6 months, $5.50
Queens Co., per year $10.00	Foreign countries, per year, $12.00
Queens Co., per six months $5.50	Foreign countries, 6 months, $6.50

Kovo Aštuntoji

KOVO AŠTUNTOJI—Tarptautinė moters diena. Šiemet ji pripuola sekmadienį, ir dėl to, reikia manyti, ir mūsų šalyje ji bus reikšmingiau atžymėta nei pirmiau kada.

"Apgailėtina," sako įžymioji Elizabeth Gurley Flynn, "kad Tarptautinė moters diena, gimusi šioje šalyje, nėra tinkamai čia atžymima; iš tikrųjų, ji pas mus lyg ir pamiršta."

Reikia sutikti su Miss Flynn, jog tai tiesa. Amerikoje gimė Tarptautinė moters diena, bet ją pasiėmė pasaulis, o mūsų šalies žmonių tik maža dalelė ją ir jos prasmę težino.

Amerikoje gimė ir Gegužės Pirmoji, bet ir ją pasaulio dirbantieji pasiėmė, o mūsų šalies valdančioji klasė su darbo unijų biurokratija bando ir tą didžią darbo žmonių šventę kaip nors paneigti, kaip nors iš čia "išgyvendinti".

Tarptautinė moters diena—**kovos diena už lygias teises moterims (pilna to žodžio prasme), taip pat už taiką.**

Tarybų Sąjungoje, kur moterys turi pilnai lygias teises visose gyvenimo srityse, ši diena joms yra palaimos diena, jai pagerbti diena. Mūsų šalyje, nors oficialiai konstitucinis įstatymas priimtas, skelbiąs lygias teises moterims su vyrais, rasime dar milijonus moterų, ypatingai tarp negrų, kurios nėra savo gyvenime nei karto balsavusios valdžios pareigūnų rinkimuose!

Bet yra Amerikoje moterų, kuriomis mes galime teisėtai didžiuotis. Prisiminkime, kokį vaidmenį vaidina **Women Strike for Peace** judėjimas. Prisiminkime, kaip pernai šio judėjimo vadovės didvyriškai laikėsi ragangaudžių — kongresiniame neamerikiniame komitete — "apklausinėjant" jas!

Pažangiosios JAV lietuvės moterys—jų klubai—Kovo Aštuntąją visoj eilėj miestų rengia pramogas šiai dienai atžymėti. Jos džiaugsis pasiekimais, džiaugsis vis augančia, didėjančia moters įtaka visame pasaulyje. Moters įtaką, be kitko, praėjusiais metais aukštai pakėlė Valentina Tereškova, tarybinė kosmonautė, kosmine erdve aplėkusi keletą kartų mūsų Žemę!

Dalyvaukite tuose mitinguose! Pasidžiaukite moterų pasiekimais.

Padėkite mūsų draugėms žadinti, kelti iš letargo milijonus kitų moterų!

— o —

ŠIAME "LAISVĖS" NUMERY skaitytojas ras ką tokio naujesnio, pritaikyto Moters dienai, moters garbei. Mes parinkome ir paduodame skaitytojui nemaža pačių moterų poetinės kūrybos-eilėraščių. Skaitykite ir stebėkite, kokių talentingų plunksnos darbininkių turi mūsų gimtoji žemė, Tarybų Lietuva!

Tarptautinės Moters dienos proga sveikiname pirmiausiai viso pasaulio moteris, kavotojas už taiką žemėje, už pilnas žmogiškas teises pavergtoms tautoms, dar pavergtiems žmonių milijonams.

Sveikiname pažangias JAV lietuves moteris, mūsų judėjimo veikėjas, mūsų spaudos bendradarbes, mūsų pramogų šeimininkes!

Tegyvuoja pasaulinė taika!

JOS TESTAMENTAS

(Onos Sukackienės atminimui*)

Tuoj šešėliu plačiu
Juodosios skaros nutįs
Tik užsupti minčių
Neįstengia naktis.
Nusiblaivė dangus,
Rodos, laimė arti,—
Kaip šis kraštas brangus,
Argi tu užmiršti?
Kaipgi jo nemylėt,—
Amžių čia surišti
Ir laukai, ir gėlė,
Aš pati, aš pati...
Ošia gaudžia miškai,
Lyg žingsnius aš girdžiu,--
Klaidūs vilko takai
Ir takai žmogžudžių...
Ir žinau—taip arti
Nekviestoji viešnia,
Bus diena jiems karti,
Kai mane išsineš...
Grasot! Jaučia širdis...
Tik kur dingsite jūs,
Kai nubloškš, išsklaidys
Vėjas jaunas, gajus?..

Kam grasinat kardu,
Kas tikėt man neleis?
Savo kraštą vedu
Naujo ryto keliais.
Stos, kaip vienas, visi
Mano brolių karta—
Ateitin žengs drąsi
Ir darbšti, ir tvirta.
Virš pilkų pelenų
Miestų bokštus nuties.
Aš su jais gyvenu,—
Kam bijoti mirties?
Kas, jei kloniai žali
Man ant veido gulės,—
Skleistis žemėj toli
Laisvės dainos galės.
Ir kuždės su žiedais
Mano girių beržai,—
Juos mylėjau kadais
Per mažai, per mažai.
Aš žemčiūgo brangaus
Jums palikt negaliu,—
Tik mėlynę dangaus,
Pievas, klonius žalius...
Kaipgi jų nemylėt?
Amžių čia surišti
Ir laukai, ir gėlė,
Aš pati, aš pati...

V. Valsiūnienė

1946

*) Jauną mokytoją Oną Sukackienę nukankino lietuviškieji banditai.—Redakcija

Kas ką rašo ir sako

OPERA "PILĖNAI" PLOKŠTELĖSE

Brooklyno "Vienybė" pranaša:

Lietuviškos muzikos pasaulis ir muziką mėgstanti lietuviškoji publika dideliu nekantrumu laukia kovo mėnesio pradžioje išleidžiamų "Pilėnų" operos plokštelių.

"Vienybės" leidėja V. Tysliavienė, kuri šios operos juostas parsivežė iš Vilniaus, ir paskui susitarė su Eurotone bendrove dėl jų išleidimo New Yorke, dabar kasdien gauna ne tik pasiteiravimų apie tos operos plokštelių gamybos eigą, bet ir apie jų platinimą.

Vienas lietuvis prekybininkas iš didelio lietuvių gyvenamo centro siūlo nupirkti visą tiražą. Platintojas esąs optimistas, nes iš savo pirkėjų nuotaikų sprendžiąs apie galimą plokštelių pasisekimą.

Eurotone bendrovė, kuriai vadovauja George Curtiss, tikisi, jog plokštelės visais atžvilgiais išeis pavykusios. Ši jauno ir gabaus Tėvynėje gyvenančio kompozitoriaus Vytauto Klovos opera sudarys albumą iš trijų plokštelių. Libretą operai yra parašęs J. Mackonis. Ta 4 veiksmų opera į juostas buvo įrašyta Vilniuje. Pastatymą režisavo J. Gustaitis, chormeisteris J. Dautartas.

Operos siužetas paimtas iš didvyriškų lietuvių kovų su kryžiuočiais. Veiksmas daug kur perpintas panašiom frazėm, kaip ši, iš Pilėnų kunigaikščio Margirio arijos:

Štai ir jūsų eilė, paskutiniai Pilėnų gynėjai,
Kalavijų rūdis numazgoti kryžiuočių krauju.
Ginam Lietuvą mes nuo nedorėlio priešo gaujų...

ŽMONĖS IR TEMPAI

Šiuo metu, ypatingai Amerikoje, viską bandoma remti **greičiu:** greit nuvažiuoti, greit nueiti, greit padaryti, greit pavalgyti. Vis greit ir greit!

Kanadiečių "Liaudies Balsas" tuo klausimu rašo:

Ne tik sportininkai stengiasi padidinti savo greitį. Štai Kanados Pacific Airlines užsakė Jungtinėse Valstijose tris keleivinius orlaivius, kurie galės skristi 2,000 per valandą. Iš Montrealo į Romą nuskris per 3 valandas ir 50 minučių. Dabar trunka 8 valandas 30 minučių. Iš Vancouverio į Tokio nuskris per 4 valandas. Dabar trunka 11 valandų. Iš Montrealo į Buenos Aires nuskris per 6 valandas. Dabar trunka 16 valandų. Ir taip toliau.

Bet šie orlaiviai labai brangūs. Vienas atsieis $25,000,000. Už tris reiks sumokėti $75,000,000. Ir jie bus gatavi tiktai 1974 metais. Teks dar palaukti.

Susisiekimas orlaiviais, kaip matome, bus labai greitas. Tik orlaivių stotis pasiekti bus reikalinga praleisti tiek pat laiko, kaip skrendant iš Montrealo į Romą, nes automobilių susisiekimas vis didėja ir didėja. Jau dabar per Toronto miestą pervažiuoti trunka pora valandų.

Kur žmonės nubėgs taip skubėdami?

SUGEDĖS STULPAS

Klerikalų "Draugas" dabar posmuoja, kad "vienam stulpui išvirtus, reikės statyti jo vieton kitą," bet nebežino, ką. "Stulpu" klerikalų organas vadina neseniai mirusį Vliko pirmininką A. Trimaką.

Pasakysime, kad A. Trimakas (politiškai) buvo sugedęs stulpas; jo visas nuopelnas buvo — antikomunizmas. O kas savo "mokslą" ir "cnatas" remia antikomunizmu, tas negali vadintis jokiuo "stulpu," kadangi tokių "stulpų" yra pilni patvoriai.

Tirana. —Albanija ir Čekoslovakija pasirašė prekybos sutartį.

Rašytoja Žemaitė

"Žemaitė" Kauno scenoje

Laiškas iš Vilniaus

Kauniečiai neseniai savo teatro scenoje pastatė Kazio Inčiūros dramą "Žemaitė." Tai kūrinys apie įžymiosios mūsų liaudies rašytojos gyvenimą. Šiomis dienomis — vasario 11 ir 12 d. d. — šį pastatymą jie atvežė į Vilnių. Rašau dar tebegyvendamas spektaklio įspūdžiais ir eidamas karštomis jo pėdomis. Nesiruošiu čia jo visapusiškai išnagrinėt, tuo labiau, kad jis kelia įvairius ir prieštaringus jausmus bei mintis. Noriu tiktai pabrėžti vieną-kitą įspūdį ir pastabą.

Pirmiausia jau patsai kūrinio apie mūsų Žemaitę pasirodymas teatre tikrai maloniai ir džiugiai nuteikia. Juk dar tiek nedaug mūsų tautos šviesių asmenybių susilaukė savo paveikslų įkūnijimo dramaturgijoje ir teatro scenoje. Po J. Būtėno ir A. Kernagio dramos "Pamilau dangaus žydrumą," — apie mūsų didžiojo revoliucinio poeto Juliaus Janonio gyvenimą, — K. Inčiūros drama bus bene antrasis tokio pobūdžio veikalas, išvydęs pas mus rampos šviesą. Reikia pridėti ir tą didelį kūrybinį darbą, kurio reikalauja biografinės dramos kūrimas. Juk čia nesunku nuklysti į paprastą žmogaus biografijos iliustravimą, dramaturginę akciją, pakeičiant įvykių atpasakojimų ir pan. Noriu taip pat priminti, kad šio kūrinio autorius yra senesnės kartos postas ir dramaturgas Kazys Inčiūra, apie kurį, matyt, buržuaziniai nacionalistai visokių gandų visomis pašalėmis bus prišnibždėję arba garsiai šaukę. Draugai iš teatro man pasakojo, su kokiu kūrybiniu atkaklumu ir energija dirbo šis dramaturgas, tobulindamas savo kūrinį ir dalyvaudamas jo pastatyme. Štai tokias aplinkybes svarbu pabrėžti, nes jos prisideda prie to vidinio nusiteikimo, su kuriuo žiūrimas spektaklis.

Pasakysime iš karto ir neslėpdami, jog nemaža kas ginčytino arba tiesiog nepavykusio šiame dramaturgijos ir teatro kūrinyje. Dar neįveiktos iliustravimo bei melodramatizmo ir netgi sentimentalizmo bei kitos bėdos. Bet ne apie tai šį kartą norime parašyti, o apie tai, jog spektaklis palieka šviesių minčių ir šilto jausmo, kuriuo nešinas išeini iš teatro. Tai todėl, kad scenoje sutinki tuos žmones, kurie nuo mokyklos suolo lydi tave savo nemirtinga kūryba, savo skaidriu, tauriu gyvenimu.

Mūsų Žemaitė, senelė pasirišusi kaimiška skarele, tikra vargo pelė, penktą dešimtį bebaigusi, atvėrė tokius savo gyvenimo ir sielos turtus, kurie nenustojo ir nenustos didžiosios žmogiškosios vertės. Paleidusi į pasaulį savo Katres ir Vingius, Činokus ir Satkus Žemaitė sukūrė savo nemirtingumą. Ir todėl visa, kas vyksta scenoje, padvelkia artimu ir pažįstamu Žemaitės ir jos herojų gyvenimu.

Aktorė R. Raubaitė Žemaitės vaidmenyje gal vietomis melodramiška, deklamuotoja, tačiau neretai netikėtai blykstelėjanti tikru įsijautimu į rašytojos charakterį ir gyventos epochos dvasia. Žinoma, jog kiekvienas mūsų turime savo susikurtą Žemaitės paveikslą, savo įsivaizdavimą. Tuo brangiau, jeigu scenoje stebimas Žemaitės paveikslas pridės kažką naujo prie jau susikurtojo.

Negalima įsivaizduoti mūsų Žemaitės be jos mielojo Poviliuko, kuriuo ji vadino Višinskį — savo patarėją, savo talento skatintoją. Šis taurus, skaidrus, iki paskutinio atsidavęs visuomenės reikalams žmogus buvo tikras šviesos spindulys tamsos karalystėje, kuri ilgai supo Žemaitę.

Tarp kitko, pas mus baigiamas ruošti P. Višinskio kūrybos bei laiškų tomas, kuris šiais metais pasirodys. Ar tai ne geriausias šio žmogaus pagerbimas, kurį jam rodo Tarybų Lietuva?! Aukštos šnekos apie Višinskį, kurių nesigailėjo buržuaziniai veikėjai, kaip žinia, baigdavosi ne darbais, o tuščiais žodžiais, skirtais ir save, ir kitus apgauti.

Bet grįžkime prie "Žemaitės." Taigi negalima jos suprasti ir be Šatrijos Raganos — talentingos, jautrios dvarininkaitės, nuėjusios dvarininkiškų tradicijų, religinės pasaulėjautos ir principų keliu, tokiu skirtingu ir priešingu Žemaitės ir Višinskio keliu bei likimu.

Scenoje mes susitinkame su šiais žmonėmis, lyginame jų dramaturginį-sceninį sprendimą su savo supratimu ir savo susikurtais jų paveikslais. Mūsų mintys ir jausmai tada darbą dirba. Ar tai nedaug spektakliui? Man rodosi, kad kaip tik tai yra gera ypatybė, kaip kad reikalingas yra ir patsai "Žemaitės" pasirodymas mūsų šauniojo tarybinio Kauno teatro scenoje.

A. Aukštaitis

Ispanų šokį iš R. Glazunovo baleto "Raimonda" atlieka jaunieji baleto solistai R. Baranauskaitė ir R. Minderis.

Girių šeimininkė

Kas iš vilniečių lankėsi aplinkiniuose miškuose prieš dešimtį metų, dabar jų jau nebeatpažįsta. Kelmais nusėtų kirtaviečių, gaisraviečių, menkaverčiais krūmokšniais apaugusių plotų vietoje veša žaliaskarės eglės, vėjo glamonėjamos stovi išdidžiosios pušys, į saulę viršūnes tiesia ąžuolai. Tarybų Lietuvos sostinės apylinkių miškai tapo mėgiama vilniečių poilsio vieta.

Nelengva buvo atželdyti hitlerininkų nuniokotus miškus. Tačiau darnus Vilniaus miškų ūkio kolektyvas hektaras po hektaro tvarkė juos. Ir Giafira Venclauskienė buvo šių miškininkų tarpe. Briansko Miškų technikos instituto auklėtinė, prieš septynetą metų atvykusi į Vilniaus miškų ūkį, pasirodė esanti gera organizatorė, nuoširdi gamtos draugė.

Daug įdomių dalykų inžinierė Venclauskienė gali papasakoti. Siekdami atrinkti respublikos sąlygomis našiausias eglės rūšis, Vilniaus miškininkai jas užveisė iš 15 šalies miškų ūkių gautomis eglės sėklomis. Vis platesniu mastu rekonstruojami mažaverčiai medelynai Dūkšto, Rudaminos ir kitose girininkijose. Vietoj jų sodinami ąžuolai. Kiekvieną pavasarį miškininkai užsodina apie 700 hektarų naujų ąžuolynų, maumedynų, pušynų.

Judrią, energingą moterį su ąžuolų šakelėmis švarko atlape gali pamatyti ne tik šiuose miškuose. Venclauskienė laukiamas svečias ir kolūkio valdyboje, tarybinio ūkio kontoroje. Inžinierė siekia, kad kolūkių nederlingos žemės būtų paverstos ošiančiomis giriomis, ir su ja tariasi net patyrę darbininkai, girininkai. Už gerus, naudingus patarimus jai dėkingi eiguliai Stanislava Božerockaja, Julius Platkauskas, Kazys Brazauskas ir girininkai Antanas Pociūnas, Mindaugas Čepukaitis ir daugelis kitų. Giafira Venclauskienė — profsąjungos darbininkų komiteto narė. Ir čia darbas darbą veja. O namuose laukia sūnus ir duktė. Tačiau komunistė randa laiko visiems.

K. Patiejūnas

Chester, Pa.

Sunkiai susirgo Sofija Lipčienė. Nuvežus į ligoninę skubiai jai buvo padaryta vidurių operacija. Ji yra Laybor ligoninėje, Riddye Park, Pa. Room 219. Ant. Lipčiaus šeima linki kuogreičiausiai pasveikti.

A. Lipčius

Tokio. —Iškrito du coliai sniego, tai didžiausias sniegas šią žiemą.

Haverhill, Mass.

Gal bus $10,000 turtingesni

Vasario 22 d. Joseph F. Rutkauskas, 39 metų amž., 101 Leonard Ave., Braford, Mass., rado ant sniego popiergalį. Manė, kad tai paprastas popierius, bet pasižiūrėjęs patyrė, kad tai 10 tūkstančių dolerių bonas.

Ilgai nelaukęs, nuėjo pas advokatą patarimo. Advokatas Rutkauskui patarė nunešti policijos stotin, ką Rutkauskas ir padarė.

Pagal įstatymus, jeigu niekas per metus laiko neatsišauks, tai pinigai bus Rutkausko.

—:—

Sausio 25-ą dieną mirė Josephine Bakanauskienė, 70 metų, gyvenusi 54 Magin St. Paliko savo vyrą Vincentą ir du sūnus, Joseph ir Sam ir penkis anūkus. Palaidota sausio 28 d. Lietuvių tautiškose kapinėse Bradford, Mass.

—:—

Vasario 7 d. mirė Mary A. Karsich, 71 metų. Gyveno Rest Home, Washington gatvėje. Paliko du brolius ir seserį ir du posūnius. Jos vyras Walter mirė pirmiau. Palaidota vasario 10 d., Lietuvių tautiškose kapinėse, Bradforde.

Likusiems — užuojauta, o mirusiems — ramybė.

—:—

Sausio mėnesį čia automobiliai užmušė du žmones, sužeidė 67. Praėjusiais metais automobiliai sužeidė 919.

—:—

Vasario 15 d. Charles W. Blackburn, 66 metų, benamis, rastas sušalęs po geležinkelio tiltu. Dr. John P. Creed apžiūrėjo ir pasakė, kad mirė natūralia mirtimi. Palaidotas vasario 18 dieną Linwoodo kapinėse.

—:—

Praėjusiais metais čia nepiliečių buvo 984.

—:—

Vagys vagia, kas tik pasitaiko.

Lietuvių piliečių Gedimino klubo gaspadorius John S. Cook vasario 13 d. paskelbė vietinėje spaudoje, kad kas pavogė tuščių nuo alaus butelių už $15 vertės.

Vagysčių ir kitokių piktadarysčių yra labai daug.

Darbininkė

New Haven, Conn.

Liet. Literatūros Draugijos 32 kuopos susirinkimas įvyks kovo 10 dieną, 2 val. po pietų, L. S. klube. Turėsime daug svarbių reikalų aptarti. Bus išduotas raportas iš "Laisvės" dalininkų suvažiavimo. Valdyba kviečia visus atsilankyti.

Mūsų kuopos narė Agota Bagdonienė buvo išvykusi gyventi į Floridą, bet jai ten oras netiko sveikatos atžvilgiu. Daktaras patarė grįžti atgal į Conn. valstiją. Linkime jai pilnai pasveikti.

LDS 16 kuopos susirinkimas įvyks kovo 10 d., 2 val., L. S. klube. Valdyba kviečia visus narius dalyvauti.

J. Kunca

TURI VILTIES

Vientiane. — Laoso vyriausybė išreiškė viltį, kad Prancūzijos pasisakymas už neutrališką poziciją pietrytų Azijos valstybių atvės prie pagerėjimo padėties. Ji sako, kad jeigu tik JAV paliktų Pietų Vietnamą, tai tuojau tame Azijos kampe būtų ramumas.

Ieva Mizarienė

Tarptautinė Moters Diena

Kaip gaila, kad Tarptautinės Moters Dienos, Kovo Aštuntosios, minėjimas šioje šalyje neišsivystė kaip reikia, nors šios dienos pagerbimo idėja gimė Jungtinėse Valstijose 1908 metais. Gimė tuomet, kada moterys dar tiek mažai turėjo teisių, kada taip sunki buvo jų kova.

Mes, niujorkietės, turime kuo tikrai pasidžiaugti, nes pirmas šios dienos minėjimas buvo pravestas Niujorke, ir nuo 1908 metų kasmet Moters Diena buvo minima socialisčių moterų specialaus komiteto paštangomis.

Kopenhagoje, Danijoje, Socialistų suvažiavime 1910 metais Klaros Zetkinos, vokiečių darbo klasės vadovės, sumanymu buvo nutarta oficialiai paskelbti šią dieną **Tarptautine Moters Diena.**

Šiandien ši diena su pagarba minimą labai plačiai. Ypatingai didelis dėmesys kreipiamas į moters veiklą socialistinėse šalyse, įskaitant mūsų tėvų bei mūsų pačių gimtinę Lietuvą. Moterys tinkamai pagerbiamos už nuveiktus darbus, įvertinamos, apdovanojamos. Vyrai asmeniškai perka dovanas, gėles savo žmonoms, vaikai—mamytėms, ir visaip kaip rodoma joms pagarba.

Deja, pas mus, JAV-ose, dar vis netaip ši diena minima, kaip reikia. Net ir mūsų pažangiųjų amerikiečiu tarpe, atrodo, lyg manoma, kad Moters Diena gali būti minima tik kitose šalyse, bet ne pas mus—kad ji mums lyg svetima. Taip neturi būti!

Net ir po 50-ųjų metinių, 1960 metais, kada Kopenhagoje įvyko didelis minėjimas, kur suplaukė delegačių iš viso pasaulio, įskaitant ir didelę delegaciją iš JAV, visvien sugrįžusios delegatės neišbudino mūsų amerikiečių sesių kaip reikia.

O reikia pripažinti, kad su kiekvieneriais metais mes turime daugiau ir daugiau reikalų. Prieš penkiasdešimt metų kovojome už moterims balsavimo teises, kurias išsikovojome 1920 metais. Šiandien kovą tęsiame, reikalaudamos civilinių teisių negrams—negrėms moterims, jų vaikučiams, ateiviams, ir t. t. Neturi rastis mūsų šalyje nė vieno kaimelio, kur būtų kam nors pilietinės teisės apribotos, atsižvelgiant į spalvą bei kilmę!

Praėjusiais metais buvo pravestas įstatymas už lygias teises moterims darbovietėse dėl lygaus užmokesčio už lygų darbą. Tai didelis laimėjimas! Vienok, jei nebudėsime, jis nebus pravestas gyveniman. Šiandien, palyginti su socialistinėmis šalimis, kur didelė didžiuma daktarų ir mokytojų yra moterys, kur kiekvienoj profesijoj rasi moterų, kur net į erdvę buvo pasiųsta moteris—Valentina Tereškova, mes labai silpnai galime pasirodyti.

Dar ir šiandien, net ir tarp pažangiųjų vyrų šioje šalyje rasime visokių nelygybių moters atžvilgiu. Paimkime kad ir profsąjungų (unijų) vadovybes JAV. Vyrai biurokratai užima visas vadovaujamas vietas net ir tose unijose, kur veik išimtinai moterys narės. O kiek yra visokių mitingų, viešų susirinkimų, kur moterys negali dalyvauti kaip kalbėtojos (esą, tai sumažintų susirinkimų vertę). Bet jos nesumažina susirinkimo vertės tęsdamos prirengimo darbus tiems mitingams, dalyvaudamos juose.

Taikos darbas kaip tik buvo išvystytas į pasaulinį judėjimą moterų sumanumu ir pasišventimu.

Nenoriu būti taip vadinama "sufragistė," kuri teigia, kad tik moterys gali išvaduoti pasaulį, kad tik jos dirba. Anaiptol ne, bet reikia pripažinti faktą, kad be moters nebus galima pasiekti to, ko žmonija trokšta,—taikos, lygybės pasaulyje ir mūsų šalyje, mūsų organizaciniame gyvenime ir šeimoje.

Sveikinu viso pasaulio darbščiąsias moteris, kurios už tai kovoja!

Kauno rajono Salomėjos Nėries vardo kolūkio laukuose Ieva Mizarienė pasikalbėjo su melžėjomis.

Tarp Vilniaus Valstybinio pedagoginio instituto studentų.

Senų ginklų kambary

Budelio nulūžęs kalavijas,
Ietys, kuokas ir šarvai skylėti,
Ilgos strėlės, šalmas aprūdijęs...
Kiek čia ginklų! Sienų neregėti!
Guli jie, pamiršę delno šilumą.
Guli—patys pamiršti.
Mylinčiai atėmę mylimą.
Guli abejingi ir šalti.
Guli sau. O tu žaizdas matai čia...
Kraujo balos... Šakalai čia žaidžia!
Rodosi—girdi, kaip trūksta žodis,
Atsiris nukritusi galva tuoj—rodos...
Šakalai čia žaidžia...
Aš išeičiau,
Aš visus, visus, visus ginklus
pasaulyje prakeikčiau!
Bet... Gal šitą kalaviją kas pakėlė,
Gindamas nekaltą kūdikėlį?
Gal šita strėlė pavijo išdaviką?
Ietis — pavergėją pasitiko?
Nežinau...
Žinau tik viena,
Kad reikėtų taip ant sienų
Pakabint visus ginklus, kurie
pasaulyje dar žvanga,
Kad pamirštų—kaip šitie—
palietusią juos ranką...

Vyt. Žilinskaitė

Daina

Kai minios šaukiasi taikos,
Kai rankom siekiame žvaigždžių,
Ir laisvės žiburys liepsnoja žemėj,—
Galiu tvirtai aš pasakyti,
Kad šiandieninėje dainoj
Išsiskleidė auginta amžiais rožė:
Homero Odisėjo žygiai tolimi,
Ezopo pasakėčių laisvės ilgesys,
Šekspyro tragiškasis nerimas,
Balzako žmogiškos komedijos
Auksinis skambesys ir juokas,
Kovų keliai ir vingiai Gorkio Motinos,
Taikos galingas troškulys...
Ir ši daina, pražilusi kaip sniegas—
Pražilusi, bet amžinai jauna,
Skambėdama visom pasaulio stygom,
Privertusi dainuoti širdis,—
Skambiausias mūs jaunystės turtas.

Violeta Čepulytė.
Kauno XII mokykla

Akiniai

(Iš ciklo "Kelionių vaizdai")

Jau neregės akimirkų trumpų
Skeveldrom virtę ovalai švelnūs.
Jų nieks nešluostys nosinės kampu.
Kadais jie jautė rankų šiurkštų delną.
O kiek akių išbalusiuos veiduos
Spindėjo saule—godžiai gėrė šviesą!
Vaizdai didžiuliai tilpo šiuos stikluos,
Mirgėjo, keitės ir vaizduotėj blėso...
Ištroškę laisvės žvilgsniai. Pro vielas
Spygliuotas žvelgė paslapčiom į tolį.
Matau akis aš—veriančias, gilias—
Kelių kartų: tėvų, vaikų ir brolių...
Mažuos stikluos palikęs spindesys
Žmogaus akių čia spinduliais žėruoja
Ir niekas šios šviesos neužgesys,—
Ji praeitim dėl ateities alsuos.

Stasė Malakauskaitė
Osvencimas

Kai tu toli

Nėra saulės per naktį,
Tamsus ir liūdnas dangus.
Niekada saulės naktį nebus.
Niekada. Viskas juoda.
Ir atrodo, kad saulės visai nėra.
Ir tavęs—visai nėra.
Bet kai ima pilkėti rytai aptemę
ir kai ryto aušra rasom nuprausia
pajuntu—saulė yra! [žemę,—
Ant rankų aušros aš ją pamatau.
Ir žinau—ji pateka tau.
Ir tuomet, kai nakty
žiburiai uždegti
nenušviečia man tavo žvilgsnio
ir, atrodo, tavęs jau nėra,—
man užtenka mažutį mirksnį
prisiminti, kad saulė yra.
Ir tuomet, man atrodo, tave pamatau.—
Saulė pateka man, ir pateka tau.

Danutė Zakienė

Žalios sienos

Vėjas per ežerą bėga
Laiptais bangų stikliniais.
Raitos pušų kamienai
Vandeniu žalčiais variniais.
Pušų begalinės sienos
Ant skardžių žydros ir žalios.
Čia smilčiai, ir pušiai, ir paukščiui
Toks aiškus, prasmingas kelias.
Čia perlamutrinės žuvys
Su aukso pelekais nardo.
Gyvena čia žolės žvaigždėtos
Dugne užu stiklo vartų.
Aš vieną dieną kaip mėtą
Nuo ežero kranto nuskinsiu—
Smiltim po banga pabūsiu,
Ant skardžio pušim palinksiu.

Janina Degutytė
Baltieji Inkajai, 1962

Saulė

Mane, kaip mažą bambliuką,
Saulė ant rankų supa.
Skruostus, akis glamonėja,
Jūrom auksinėm užlieja.
Mane, kaip mažą bambliuką,
Saulė į ratą suka,
Delnus ugningus ištiesia
Ir į ratelį pakviečia.
Sukasi pušys apsvaigę
Saule, giedra, melsvuma,
Galvą į dangų užvertus,
Saulę sugersiu gerte.
Lai mane, kaip mažą bambliuką,
Saulė suka, supa ir suka...

Nijolė Puodžiūnaitė
Vilnius, Lengvosios
pramonės technikumas

Vėjas ir lapai

Daiktai neranda sau vietos,
Klajoja iš kampo į kampą,
Po visą kambarį mėtos,
Mažyčiais pasauliais tampa.
Tirštėja prieblandos ūkas...
Kažkur iškeliavo kėdės:
Pyksta kažko kavinukas,
Varinę nosį užrietęs.
Knygų puslapiai mainos,
Pluksnakotis rašalo prašo...
Tarytum daiktai išeina,
Tarytum jiems vietos maža.
Taip kiaurą naktį jie mėtos,
Mažyčiais pasauliais sužvilgę.
Daiktai neranda sau vietos,
Jie rankų labai pasiilgę...

Violeta Palčinskaitė

Lesia Ukrainka

Lesia Ukrainka (1871-1913) — ryški ir nepaprastai įdomi asmenybė ne tik ukrainiečių, bet ir pasaulinėje literatūroje. Poetė pradėjo kurti labai anksti, būdama devynerių metų. Būdinga, kad pirmąjį savo eilėraštį ji paskyrė tetai, ištremtai už revoliucinę veiklą.

Lesia Ukrainka buvo labai silpnos sveikatos, ligota, bet jos kūryba kupiną tikro įkvėpimo ir polėkio, ryžtingumo, revoliucinės kovos patoso, "vyriškumo dvasios." Poetė pasižymėjo gilia ir plačia erudicija. Ji domėjosi ne tik grožine literatūra, bet ir meno istorija, filosofija, etnografija, visuomeniniais mokslais. Lesia Ukrainka labai anksti išmoko vokiečių, prancūzų, o taip pat graikų ir lotynų kalbas. Vėliau ji mokėsi anglų, italų, lenkų, bulgarų ir ispanų kalbų.

Visa savo kūrybos esme L. Ukrainka buvo kovotoja, drąsiai ir įžvalgiai žiūrinti į ateitį, stebinti pažangiuosius savo epochos idealus. Kūrybiniame poetės kelyje ypač reikšmingi buvo 1893-1897 metai, kai ji suartėjo su marksistų rateliais, studijavo K. Markso "Kapitalą" ir programinius V. Lenino veikalus. Tai suteikė jos kūrybai nemaža revoliucinių motyvų, kurie ypač kovingai suskambėjo 1905 metais. Rašytoja savo karštu poetiniu žodžiu skelbė revoliucijos audrą, kuri turi nušluoti senąjį pasaulį.

Lesia Ukrainka, nors ir kankinama sunkios ligos, nepaprastai daug ir įtemptai dirdavo. Per trumpą savo gyvenimą ji sukūrė daug eilėraščių, keletą dramų, legendų, parašė nemaža vertingų straipsnių literatūros, meno, istorijos klausimais. Lietuvių kalba atskiru leidiniu 1957 metais išėjo Lesios Ukrainkos poetinė drama "Girių giesmė" (išvertė Vyt. Bložė).

Lesia Ukrainka (Larisa Petrovna Kosač) mirė 1913 m. rugpiūčio 1 d. Suramyje (Gruzijoje), kur ji tuo metu gydėsi. Jos laidotuvės Kijeve pavirto revoliucine demonstracija. Carinė policija nudraskė raudonus vainikų kaspinus, uždraudė kalbas prie poetės kapo. Raitų žandarų dalinys lydėjo laidotuvių procesiją ligi pat kapinių...

Tauri ir narsi širdis liko gyva jos kūryboje, tame reikšmingame literatūriniame palikime, kurį ji dovanojo savo tėvynei Ukrainai ir visai žmonijai. Ir šiandien mus jaudina Lesios Ukrainkos kūryba, kurioje mes jaučiame tikro kūrėjo polėkį, didelę poetinę jėgą, nepaprastai taurios ir narsios širdies plakimą.

Žemiau telpa jos eilėraštis:

SKAMBĖK, MANO DAINA!

Mano mintis lyg belaisvė tylėjo,
Lyg paukštė, narvely ankštam uždaryta.
Laisvėj daina taip seniai jau beskriejo,
Nusilpusi laukė išaušlančio ryto...

Laikas tau, daina, pabust ir prabilti,
Nubloškus vargus, vėl sparnais sumojuoti.
Laikas tau, daina, padangėn pakilti,
Pažvelki į jūros banguojantį plotą.

Veržkis, o daina, kaip jūra plačioji,—
Jos bangos vis bėga, į krantą sugūra.
O daina, tu būk lyg žuvėdra laisvoji,—
Nebijo jinai, kad nuskęs šitoj jūroj...

Skambėk, mano daina, ir gauski lyg vėjas,
Pakilk ir putokį, ir siausk gaivalingai!
Gal nieks neatlieps... Bet vilnis sušlamėjus
Ir putų ošimas—taip visa džiaugsminga!

1890, atviroje jūroje

Išvertė **Eug. Matuzevičius**

Elena Tautkaitė

Aktyvių kovotojų už šviesesnę lietuvių tautos ateitį tarpe buvo nemaža moterų revoliucionierių. Viena tokių buvo Elena Tautkaitė.

Domicelė-Elena Tautkaitė gimė 1893 m. rugpiūčio 8 d. Pašušvio miestelyje (Radviliškio rajone). Jos tėvai buvo valstiečiai. Anksti netekusi tėvų, Elena, giminiu padedama, mokėsi siuvėjos amato Vilniuje, paskui Peterburge.

Pirmojo pasaulinio karo metu daug Lietuvos darbininkų, moksleivių ir inteligentų, artinantis frontui, pasitraukė į šalies giluma. Daug karo pabėgėlių susitelkė Peterburge ir jo apylinkėse. Miesto įmonėse dirbo nemaža lietuvių darbininkų. Evakuotųjų moksleivių bendrabučiuose rasdavo prieglaudą ir atskiri jaunuoliai darbininkai.

Tuo metu šalyje buvo jaučiamas artėjančios revoliucijos dundesys. Revoliucinės nuotaikos plito ir evakuotųjų, ypač jaunimo tarpe. Petrograde veikė lietuviai bolševikai, skyrę nemaža dėmesio darbui su evakuotaisiais darbo žmonėmis.

Vienam iš Petrogrado lietuvių pažangaus jaunimo ratelių priklausė ir E. Tautkaitė. Jame buvo gimnazistų, studentų, buvo ir darbininku. Politinei diferenciacijai ryškėjant, dalis ratelio dalyvių (Petras Balys ir kt.) nuėjo su eserais, o didžioji dalis, — su marksistais, bolševikais. Elena Tautkaitė nuėjo su Julium Janoniu, Juozu Opanskiu, Kaziu Rimša ir kitais marksistais. 1916 metų rudenį ji tapo bolševikų partijos narė.

Po Vasario revoliucijos E. Tautkaitė pasinėrė į masinį partijos darbą. Žvali jaunuolė ne karta kalbėjo mitinguose, įspūdingai deklamavo revoliucinius J. Janonio eilėraščius. Ji platino gegužinėse pradėjusi eiti Petrograde pirmąjį lietuvių bolševikų laikraštį "Tiesą." Partijos nurodymu E. Tautkaitė dirbo ir metalistų profsąjungoje. Tuo pat metu ji buvo bolševikų partijos Petrogrado lietuvių sekcijos narė.

Po Spalio revoliucijos E. Tautkaitė buvo pasiusta dirbti i Petrogrado darbo biržą. Darbas su bedarbiais, jų aprūpinimo organizavimas buvo svarbus partinio darbo baras.

1918 m. rugpiūčio mėnesį E. Tautkaitė buvo pasiųsta partiniam darbui į Vilnių.

E. Tautkaitė buvo aktyvi 1918-1919 m. proletarinės revoliucijos Lietuvoje, kovos už Tarybų valdžią Vilniaus mieste dalyvė. Ji padėjo suorganizuoti pirmosios Vilniaus Darbininkų atstovų tarybos rinkimus. Nuo 1919 m. pradžios, jau įsitvirtinus čia Tarybų valdžiai, E. Tautkaitė dirbo Lietuvos Komunistų partijos Vilniaus miesto komiteto sekretore.

Sudėtingomis pilietinio karo sąlygomis teko 1919 metais kovoti dėl Tarybų valdžios Lietuvoje sustiprinimo. Trūko vadovaujančių darbuotojų, žinančių vietines sąlygas, ypač kaimiškuose rajonuose. Ryšium su tuo LKP CK 1919 m. balandžio mėn. pasiuntė E, Tautkaitę į Uteną partiniam darbui. Deja, dirbti čia jai teko neilgai. Interventų vokiečių ir Lietuvos buržuazinės kariuomenės daliniai birželio pradžioj užėmė Uteną. Po to E. Tautkaitė trumpą laiką dirbo Molėtų revkome.

Netrukus LKP CK nutarė pasiųsti E. Tautkaitę partiniam darbui į baltųjų užimtus rajonus. Iš pradžių ji apsistojo Ukmergėje, kur padėjo atkurti partinės organizacijos darbą. Birželio mėn. ji atvyko į Kauną. Čia ji buvo kooptuota į LKP Kauno komitetą. Komitetas pavedė jai organizuoti Politinio raudonojo kryžiaus darbą. Tuo metu Kauno kalėjime sėdėjo nemaža suimtų revoliucinio judėjimo dalyvių, o laisvėje likusios jų šeimos kentė badą. E. Tautkaitė suorganizavo maisto produktų, literatūros siuntinėjimą politiniams kaliniams, susirašinėjo su jais.

E. Tautkaitė padėdavo organizuoti perseki o j a m ų tarybinių žmonių perėjimą iš Lietuvos į Tarybų Rusiją. Jai padedant, Tarybų Rusiją pasiekė pabėgusios iš lenkų okupuoto Vilniaus Sofija Vežbickaitė (žuvusio 1919 m .sausio 2 d. Vilniaus Darbininkų atstovų tarybos nario Bonifacijaus Vežbickio sesuo) ir Jadvyga Leščinskienė (buv. 1919 m. Lietuvos ir Baltarusijos TSR švietimo liaudies komisaro J. Leščinskio-Lenskio žmona).

LKP Kauno komitetas organizavo pogrindinę spaustuvę . Ją įrengti padėjo Kauno spaustuvių darbininkai, kurių tarpe E. Tautkaitė turėjo pažįstamų. Rugpiūčio 24 d. pasirodė pirmasis šio komiteto išleistas atsišaukimas ("LKP atsišaukimas," I tomas. Vilnius, 1962, 122-123 p.). 1919 m. spalio mėn. E. Tautkaitė, LKP CK nutarimu, išvyko į Tarybų Sąjungą.

1920 metais E. Tautkaitė dirbo Novoborisove (Baltarusija) liaudies švietimo organuose pafrontės rajone. Nuo 1920 metų pabaigos ji gyveno Maskvoje. Norėdama pakelti savo išsilavinimo lygį, E. Tautkaitė 1931-32 m. mokėsi Sverdlovo vardo komunistiniame universitete.

Ištekėjusi 1922 m. spalio mėnesį už V. Kapsuko, E. Tautkaitė neatitrūko nuo visuomeninio gyvenimo, vykdė savo partinės organizacijos pavedimus, nors žymią laiko dalį turėjo skirti vaikų auklėjimui.

Kaip ir anksčiau, E. Tautkaitė gyvai domėjosi Lietuvos darbo žmonių išsivadavimo kova. Kai LKP CK organo "Komunisto" redakcija sumanė leisti moterims skirtą leidinį, E. Tautkaitė buvo viena iš šio "Komunisto" priedo, pavadinto "Darbininkės lapelis" (Nr. 1 išėjo 1923 m. vasario mėnesį Smolenske), aktyvių organizatorių ir bendradarbių. Ji rašinėjo 1919 m. Kaune pradėjusiame eiti laikraštyje "Darbininkų gyvenimas," o taip pat išspausdino 1936 m. "Priekale" savo atsiminimus apie V. Kapsuką ir J. Janonį.

E. Tautkaitė tapo asmenybės kulto laikais buvusių revoliucinio teisėtumo pažeidimų auka. 1937 m. gruodžio 22 d. ji žuvo.

Likviduodama asmenybės kulto padarinius, Komunistų partija pasirūpino ir ištikimos savo narės Elenos Tautkaitės gero vardo atstatymu.

R. Šarmaitis

Negęstančios žvaigždės

Šiandien sunku nustatyti dieną, kurią Roza Liuksemburg pradėjo revoliucionierės kelią. Matyt, tokios konkrečios dienos ir nebuvo.

R. Liuksemburg gimė 1871 metais Lenkijoje. Savo jaunystę susiejo su "Proletariato" partija, vėliau emigravo į Šveicariją, kur gavo ekonomikos mokslų daktaro laipsnį.

Įžymioji revoliucionierė buvo viena iš Lietuvos ir Lenkijos karalystės socialdemokratų partijos organi-

zatorių ir vadų, dalyvavo RSDDP V (Londono) suvažiavime.

"Ji buvo įkvėptas tikrumas ir atsidavimas, pasiaukojimas ir jautrus rūpestingumas. O kokia maloni buvo šita "neprieinama fanatikėlė" draugų ratelyje, kiek gyvumo ir proto žibėjo jos kalboj... Mažoji, trapi Rožė buvo pavyzdingiausios energijos įsikūnijimas," — rašė jos kovos draugė K. Cetkin.

R. Liuksemburg nepripažino valstybinių sienų. Jai viso pasaulio darbininkai— viena šeima.

Prieš 45 metus, sausio 15 dieną, grupė kaizerinių karininkų nužudė Rozą Liuksemburg ir Karlą Libknechtą. Vakarų Vokietijoje ir šiandien žudikai laisvi—duoda intervju, kaip ir kur jie nužudė revoliucionierius. Bet kovos vėliavą pakėlė draugai. Lenkijoje nugalėjo socialistinė santvarka, vienoje Vokietijos dalyje — taip pat.

R .Liuksemburg, K. Libknechto ir kitų kovotojų 1918 m. įkurta revoliucinė proletariato organizacija "Spartakas" padėjo tvirtą pagrindą būsimajai Vokietijos Komunistų partijai.

"T. M."

SAULĖ IR ŽEMĖ

Šaulė žemei: "Labas rytas!"
Žemė saulei: "Labar rytas!"

Saulė sako: "Aš mylėsiu..."
Žemė sako: "Tau žydėsiu..."

Milijardai metų eina,
Saulės meilė nepraeina...

Saulė šildo, lydi,
Žemė žydi žydi, žydi...

SAUSIS

Baltanosis senis sausis,
Pasipūtęs, pasišiaušęs,
Iš rankovių krato sniegą—
Upės, žemė teužmiega...

Piktas senis, senis sausis:
Kviečia speigus pasiučiausius...
Viską spaudžia speigo rankos,
Tvoros šaudo kaip patrankos!

Bet vaikučiai jo neboja,
Į mokyklą jie klampoja...
Akys blizga, o veidukai
Kaip raudoni obuoliukai.

B. Buivydaitė

"Lietuvos pionierius"

Saulė ir žmogus

Kodėl niūru, ir pilka, ir vienoda,
Kada gamta apmirusi, liūdna,
O dienos pilkos greit visiems nubosta,
Tada, kai saulės danguje nėra?
O kai ji savo žvilgsnį siunčia žemei,
Iškart nušvinta gėlės ir laukai.
Nuo veido byra dulkės, siela kelias,
Skrendi per žemę ilgesio sparnais.
Pažvelk į draugo veidą, į kolegos,
Pažvelk į žmogaus, einančio gatve,—
Jei saulė kieno širdyje gyvena,
Ją visad pamatysi akyse.
Žiūrėk, tave šviesiu žvilgsniu palydi
Net svetimas, nežinomas žmogus.
Be saulės žmoguje nėra jaunystės,
Jisai kaip kasdienybė—nuobodus.
Pakilkime, jei širdys mūs prigesę,
Pajust, kokia šviesos prasmė gili,
Kad laimės rytdieną sukurtum' žemėj,
Kad saule pražydėtume visi.

—:—

Ne valandas girdžiu aš varpo gaudime,
Kovot už taiką bunda didis ilgesys.
Svajoja taiką sesė raštų audime,
Menu aš ją svaigiam žiogelio čirškesy—
Taika sugaus mašinų, staklių ūžesy,
Plačių, ilgų, pilkų laukelių arime,
Taika man blizga ir žvaigždės spinduly,
Ir motušėlės ilgesio pilnam veide.

—:—

O svajone mana!
Tu viena mano draugė geriausia,
Kai nubunda rytai, ir pražysta zara,
Mano širdį kažkas šaukia ir šaukia...
Ar tai būtų laukai,
Kai rasoj spindi tūkstančiai saulių,
Ar tai būtų audra ir grūmotų piktai,
Mano širdį kažkas šaukia ir šaukia...
Kur tu eitum, širdie,
Jeigu rastum šioj žemėje džiaugsmą?
Suradai, ir gana! — Jei ir rasčiau,
vistiek—
Mano širdį kažkas šauktų ir šauktų...

A. Gabalienė
Domaševičiaus vardo sanatorijos medicinos sesuo

Meilė

Pasibeldė į mano duris—
Kas?—paklausiau,—kančia ar laimė?
Ir atsakė kažkas: laimę savo turi,
O kančia ateina savaime.
Aš tik meilė. Meilė,—girdi?
Ilgesys aš. Šviesus, bekraštis...
Aš tik skausmas tamsioj nakty.
Kliedesys—bežodis, beprasmis...
Ir daina aš.
Dainų daina.
Iš visų dainų aš skambiausia,
Iš visų dainų tik viena...
— — — — — — — — —
Ir atvėriau duris.
Nebeklausiau.

Ramutė Skučaitė

Akmenėliais pilkais

Tu manęs nekvieski rožėm klotais,
Taip lengvai praeinamais takais.
Sako, laimės reikia eit ieškoti
Akmenėliais—dulkinais, pilkais...

Tu neskink žiedelio penkialapio,
Kur alyvų puokštėj suradai,
Nes ne ten tikroji laimė slepias,
Nes tikroji laimė — ne žiedai.

Ji—ne voro austame tinklely,—
Ten per maža vietos. Ji—plati.
Ji—tai ilgas, baisiai ilgas kelias
Su džiaugsmu, su nerimu širdy.

Ir todėl nekvieski rožėm klotais,
Taip lengvai praeinamais takais.
Aš eisiu laimės paieškoti
Akmenėliais—dulkinais, pilkais.

V. Palčinskaitė

Neringa

Ko išbėgai į jūrą vėjuotą,
Mano Neringa—smėlio kasa?
Ant raudono epušės lapo
Tavo ašara—žemės rasa...
Ką sutiktí ar ką išlydėt
Tu išbėgai, krantą palikus?
Su berželių trapių gintarais
Tavo melsvas pušų vainikas.
Ir sustojai—smėlio kasa—
Tarp žalsvų vandenų sustingus.
Kas išgirs tavo širdį plakant,
Bus nelaimėj savo laimingas.
Pušys klupdamos brenda per smėlį,
Pasilenkusios vėjy vakariniam.
Marios atneša paryčio šviesą,
Ir saulėlydžius jūra geria.
Stovi, kopas baltas iškėlus,
Tarp žalsvų vandenų sustingus.
Kas išgirs tavo širdį plakant,
Savo ilgesį neš laimingas— — —

Janina Degutytė

1961. X. 11

Tave išgirsiu

Man svetimam mieste širdis pravirko—
Tarp daug gyvenimų pasijutau viena...
Man vasaros lietum plaukai sumirko.
Po kojų man atsiklaupė diena.

Ateis naktis, pažers virš miesto auksą,
Ir elektra skaidri nušvis visuos namuos.
Tarp tūkstančio balsų aš tavo balso lauksiu,
Iš tolumų, iš sutemos...

Aš ne viena. Tiktai širdis pravirko—
Ji miesto didelio nepajėgia apimt...
Man gera.
— — — Kaip plaukai lietum sumirko!..
Tiktai maža širdis kažko pravirko
Ir žodžių nerandu jai nuramint..

Ramutė Skučaitė

Talinas, 1962 m.

Meno Sąjungos sekretorė

Praėjusį rudenį Meno Sąjungos sekretorė Mildred Stensler buvo apsilankiusi pas mus, miamiečius. Ji daug pagelbėjo mūsų vietiniam Aido Chorui ir pakėlė choristų ūpą. Šis choras buvo sutvertas Lietuvių Socialio Klubo iniciatyva; ir jis visuomet veiks klubo naudai. Tačiau ar bus mūsų klube užtektinai meną įvertinančių jėgų, tik ateitis teparodys. Mildred su mūsų choro vedėja Viola Hagerty planavo choro programą ir įkvėpė choristams daug entuziazmo.

Mildred Stensler

Mildreda ne tik Meno sąjungos sekretorė, bet ir Brooklyno Aido choro vedėja, buvo lyg prošvaistė floridiečių meno padangėje. Visi apie ją daug girdėjo ir didžiuma ją asmeniškai pažįsta. Man Ignas Urbonas pasakojo, kad jis ją pažįsta nuo tų laikų, kai jos tėveliai dar visai mažytę atsiveždavo į Brooklyną, į Aido choro repeticijas. Aš erzinau Mildredą, ar jai netrūksta drąsos mokyti choristus, kurie jau dainavo, kuomet ji dar gumines kelnaites tebenešiojo.

Ji man atsakė: "Muzika mano gyvenimo siekis ir pastangos. Muzikos teorijoj aš juos pralenkiau. Tačiau dar mano kūdikystėje jie išvystė manyje meilę lietuviškai dainai; ir su jais aš dainuoju. Mano tėvelių jie yra vienminčiai ir mylimi draugai. Jie padėjo papėdę mano karjerai muzikos srityje, ir, jei aš dabar vadovauju jų chorams, tai man didelis pasitenkinimas. Aš laikau sau už garbę, kad nors tuo galiu atsimokėti mano tėveliams ir jų idėjos draugams už jų išauginimą manęs lietuviškos dainos dvasioj. Taipgi laikau sau už garbę, kad man lankantis Lietuvoje visur mane šiltai sutiko Lietuvos menininkai ir kvietė, kaip viešnią, padiriguoti jų puikiai išlavintus chorus."

Mildreda sužavėjo miamiečius savo nuoširdumu, draugiškumu ir kuklumu. Ji atvežė daug naujų dainų ir davė mums daug patarimų meno srityje. Gaila, kad ji taip toli gyvena nuo mūs.

Kitą kartą, kai ji atvažiuos, gal mes jau būsime daugiau prasilavinę ir išdrįsime ją paprašyti, kad ji Miamio Aido chorą nors truputį padiriguotų. Mes džiaugsimės, kad mes turime tokią jaunosios kartos meno ir kultūros skleidėją, kaip Mildred Stensler.

Bevardis

Bostonas. — Parkų nepartamentas paskleidė užnuodyto maisto, kad nužudytų apie 10,000 karvelių.

Washingtonas. — JAV vyriausybė vis kalba apie pakeitimą politikos linkui Lotynų Amerikos šalių.

PHILADELPHIA, PA.

Šį sekmadienį, kovo 8, Ukrainų svetainėje, 715 N. 6th St., įvyks gražus pobūvis, pietūs. Namie nevalgykite, būsite pilnai pavaišinti ir praleisite kultūringai popietį, paminėsim Moters dieną, "Šviesos" 30 metų sukaktį. Tikimės turėti svetį, kalbėtoją. Pradžia 2 val. popiet. Rengia LLD 10 kuopa ir kviečia visus atsilankyti.

Respublikonai bedarbių apdraudos numušimą atidėjo po balandžio pirminių rinkimų. Dalis respublikonų nori būt išrinkti į Harrisburgo seimelį, tai bijo viešai pasisakyti. Respublikonai nori numušti antrąją pašalpos dalį. Piliečiai turi tai įsitėmyti, kad nei vienas nėra užtikrintas, kad nebus paliestas nedarbo.

Valstijos AFL-CIO pildomoji taryba pasisakė prieš bedarbių apdraudos mažinimą. Unijos nekurias įstaigas pikietuoja.

Lee Rubber and Tire kompanija pasimojo numušti 30 centų valandai. Darbininkai, priklausantys prie URC lokalo 227, randasi kovos lauke. Streikuojantiems nebuvo mokama bedarbių apdrauda. Lokalas padavė skundą į State Employment Service, kuris nusprendė, kad streikuojantiems būtų mokama bedarbių apdrauda.

Chesteryje sulaikytas Henry Gilham ir kaltinamas įvažiavimu į civilių teisių demonstraciją tikslu ką nors užmušti ar sužeisti. Laikomas po užstatu iki teismo.

Valstijos policija saugoja iš Camdeno įvažiuojančius į Philadelphią trokus, įvežančius degtinę. Mat, Pennsylvanijos valstijoje reikia mokėti taksus, o New Jersey nereikia. Sulaikytas Milton Orenstein su virš tūkstančiu dolerių kontrabandos.

Levittowne šešių vaikų tėvas, bedarbis, dalinai suparalyžiuotas William Dahl kaltinamas apiplėšime krautuvių virš $30,000. Sakosi negalįs gauti darbo ir turi užlaikyti šeimą

Bucks pavieto demokratai pasisakė prie bedarbių apdraudos numušimą.

Wynedd paviete 75 metų senumo negrų bažnyčia išdinamituota, namai sukrėsti, langai išmušti. Policija ieško kaltininkų. Vietos gyventojai aukomis nori padengti nuostolius.

Demokratų kandidatų senatoriaus vietai kaip po lietaus grybų. Dabartinis senatorius Clark, demokratų nominuotas tensėjas Musmanno, Miss Blatt ir daug kitų nori būti senatoriais.

Philadelphijoje dirba 7 tūkstančiai laiškų išnešiotojų.

Food Fair krautuvių darbininkų streikas iš New Jersey pasiekė Philadelphijos penkis pavietus. Retail Clerks International Association (AFL-CIO) vadovauja streikui. Teisėjas Vincent A. Carroll uždraudė masinį pikietą Philadelphijoje. Teisėjas John B. Wick tai padarė New Jersey. Leidžia keturis prie įėjimo durų ir 10 pėdų vienas nuo kito. Unija nedalyvavo teisme išdavime draudmės, tad dabar šaukiama pasiaiškinti

---

Konšteibelis M. Murray Adler areštuotas už važiavimą po 70 mylių vietoj 50 valandai. Pasimokėjo $15 ir areštavo policininką George Mitchell, kuris jį buvo areštavęs. Mitchellį kaltino už 4 nelegalius automobilio pastatymus. Du valdžios pareigūnai atsimokėjo vienas kitam.

Chesteryje civilių teisių demonstracijoje areštuota 10 asmenų, norėjusių įvykdyti sėdėjimo streiką mokyklų administracijos name. Trys Freedom komiteto nariai ir vienas philadelphietis padėtį nuo penkių iki tūkstanties dolerių užstato iki teismo.

Pennsylvanijos Blue Cross su balandžio mėnesiu pakels mokestį nuo 15 iki 45 centų mėnesiui.

Construction kompanijos Lesteryje pareigūnai reikalauja gubernatoriaus Scrantono valstijos policijos saugojimui statomų motelių. Keturi civiliai sargai nepagelbsti. Dvi eksplozijos padarė daug nuostolių. Statyboje dirba neunijiniai darbininkai.

Philadelphijos Post office pirmininko Lamberto pranešimu, 575 ryšuliai parduoti iš varžytinių, nes nesurasta siuntėjų ir priėmėjų.

Pilietis

LOWELL, MASS.

Vasario 23 d. lietuviški "veiksniai" turėjo savo parengimą, Kalbėjo, geriau sakant, nuobodžiai skaitė A. Matijoška iš So. Boston. Dainavo "švento" Petro choras. Rinko aukas savo veiklai. LDKV klubas aukojo $25 ir SLA kuopa tiek pat. Pirmininkas sakė, kad su surinktomis publikoj aukomis viso susidarė $224.

Ten buvęs

WORCESTER, MASS.

Pataisa

"Laisvės" Nr. 17 korespondencijoje buvo sumaišytos 50-ties metų sukakčių datos. Turėjo būti: Montelloje Liet. klubo sukaktis bus balandžio 26 d., Maple Parko birželio 7 d., o Aido choras, Worcesteryje, dar nenuskyrė dienos.

S. R.

MUZIKŲ GEOGRAFIJA

Bethoveno pusiasalis, Listo kalnas, Grygo kalnas, Glinkos sala, Mocarto ir Hendelio ledynai, Mendelsono, Verdžio ir Šuberto įlankos, šelfinis Bacho ledynas... Kur visa tai? Kokioje nors pasakų Muzikos šalyje? Ne. Šie pavadinimai pažymėti Antarktidos rajono, kuris maždaug prieš pusamžį buvo pavadintas Aleksandro I Žeme, žemėlapyje. 1947 m. čia dirbo poliarinė amerikiečių ekspedicija. Tyrinėtojai bežadžio ledyno dykumoje, matyt, ilgėjosi didžiųjų kompozitorių muzikos. Taip ir atsirado muzikų vardai neseniai buvusiose "baltosiose dėmėse".

Ieva Mizarienė

Domaševičiaus v. sanatorija

Šioje "Laisvės" laidoje rasite eilėraščius, po kuriais pasirašo **Aldona Gabalienė.** Man norisi tarti žodį kitą apie Aldoną, nes turėjau laimės sutikti šią talentingą moterį pereitą vasarą viešint Lietuvoje.

Tai buvo Domaševičiaus vardo tuberkuliozinėje sanatorijoje, kuri stovi aukštai ant kalno tarp pušynų, netoli Kauno. Rodosi, pasaulyje nėra gražesnės vietos: oras pilnas pušų kvapo, darželis pilnas gėlių, o žemai plaukia kaip sidabro juosta Nemunas. Niekad nepamiršiu tų malonių žmonių — gydytojų, medicinos seselių, ligonių.

Vyriausia sanatorijos gydytoja **Elena Makauskienė** seniai susirišusi su šia įstaiga. Makauskienė čia pradėjo dirbti medicinos sesele — tuomet ji buvo dar

Ieva Mizarienė su Domaševičiaus vardo sanatorijos gydytojais.

vos 20 metų. Ji dirbo ir mokėsi. Paskiau perėjo į laboratoriją. O nuo 1940 metų Makauskienė tapo vyriausia sanatorijos gydytoja ir tas pareigas eina iki šios dienos.

Gydytojos Makauskienės priežiūroje sanatorija išaugo į didelį bendrą namą, o aplink sodą rasi daug vasarnamių (kaip mes vadintume "cottages"). Čia yra klubas ligoniams ir darbuotojams, biblioteka ir visokiausių užsiėmimų, kad ligoniams netektų nuobodžiauti. Čia rasi televizorių, kino teatrą, biliardo stalų bent kelis... Ir visa tai dėka E. Makauskienės šeimininkavimo ir sumanumo.

Aldona Gabalienė, bestudijuodama lituanistiką, susirgo tuberkulioze ir turėjo pasiduoti sanatorijoj gydytis. Liga sparčiai plėtojosi, bet E. Makauskienės didelių pastangų dėka mergaitė grįžo darbui ir gyvenimui.

Gydytoja Makauskienė pasiūlė Aldonai pasilikti sanatorijoj. Sakė daktarė:

—Lik pas mus. Įpratai—dirbsi ir mokysies, bus lengviau...

Aldona taip ir padarė ir dabar ji jau medicinos sesuo. Apart to, ji rašinėja, kuria poeziją. Skaitė mums Aldona ne vieną savo eilėraštį.

Ligoniai taipgi turi visokiausių užsiėmimų: vieni piešia, kiti drožia iš medžio drožinius, dar kiti siuva. Štai, kad ir traktorininkas Jokūbas Juodeikis (iš Šilutės rajono "Vainuto" tarybinio ūkio), kad padaro medžio drožinius—tik dėk į muziejų! Teko ir man vienas jo drožinys, kurį Jokūbas padovanojo Rojui. Kiti ligoniai iš laikraštinio popieriaus daro karolius — tik stebėkis! Ten tikras visokiausių randarbių muziejus.

Beje, čia sutikau gydytoją Patašių — vienas E. Makauskienės pagalbininkų. Jis brolis niujorkiškio Patašiaus, mums žinomo, per kurį laiką turėjusio Brooklyne brangdarbių parduotuvę. Mūsų geras rėmėjas, parengimų lankytojas. Smagu buvo perduoti gydytojui Patašiui žinias apie jo brolį, o sugrįžus — perduoti broliui daktaro sveikinimus.

IŠ ATSIMINIMŲ

Kaip aš tarnavau

1901 metais jau buvau devynuolikos metų, trejus metus buvau piemenavęs, tai jau buvau patyręs piemuo ir prigelbinis "darbininkas", nes jau pakėliau vandens viedrą, ir galėjau kitus lengvesnius darbus dirbti. Tais laikais tokie piemenys Lietuvoje buožėms buvo reikalingi

Žiemos metu motina kalbėjo: kaž kur pateksiu tarnauti. Štai vieną dieną ir atjojo žmogus, įėjęs į stubą pagarbino Jezusą Kristusą, o motina jam katalikiškai atsakė. Paaiškėjo, kad buvo Povilas Stanislovaitis iš Gustainių. Mat, jis turėjo tris mažus vaikus—buvo reikalingas piemuo.

Prasidėjo kalba dėl algos. Jis pasiūlė už metus 6 rublius. Aš, žinoma, negalėjau nieko sakyti, tik žiūrėjau į motiną ar ji nepareikalaus daugiau. Motina nedrąsiai priminė tą, tai Stanislovaitis sutiko dar pridėti du svarus vilnų. Taip žodžiu ir buvo susitarta. Stanislovaitis padėjo rublį ant stalo, tai yra, užtikrinimui, kad aš jau nusamdytas.

Už poros savaičių jis atgujo dviemis arkliais ir mane nusigabeno į savo ūkį. Perstatė, ką turėsiu dirbti, tai yra, kokius darbus atlikti. Paaiškino, kad po vienu stogu gyvenamieji ir kiti pastatai yra jų dviejų brolių Povilo ir Simano, kurie atsidalinę. Paaiškėjo, kad broliai viens su kitu nesikalba — nesugyvena. Nepatyriau kodėl jie pykosi. Bet vieną kartą, rugius bevežant, klojime, už vieną įtalpą jie net susikibo. Tampėsi, stumdėsi, o in jų moterys įsivėlė į tą kovą. Buvo juokinga, ypatingai iš mano šeimininko, kuriam net kelnės nusmuko, bet aš nuo juoko susilaikiau.

Mano šeimininkai buvo labai maldingi. Mane versdavo poteriauti rytais, vakarais ir per pietus. Šeimininkė nešiojo ant kaklo kryželį, kokių ten medalikėlių, buvo įsirašius į "Šv. Pranciškaus" juostelę, dažnai kalbėjo prieš "pagonis", apie kuriuos aš neturėjau jokio supratimo.

Tekdavo man ir su arkliais į "naktigonę" joti, tai yra, juos ganyti. Buvo atsitikimų, kad po nuovargio naktį pramigdavau, tai tada gaudavau barti.

Mano amžiuje darbai buvo per sunkūs. Sugalvojau kelti protestą. Parvykau pas motiną, išpasakojau jai apie mano darbus, bet nieko nebeliko daryti. Motina vėl nuvedė mane pas Stanislovaitį — baigti tarnybos metus. Taigi, nuo jaunų dienų patyriau, kad turtingesni neturi pasigailėjimo neturtingų, net ir vaikų. Nuo tada jau gimė pas mane nusistatymas prieš vargšų skriaudikus—turtinguosius.

Jonas Vaicekauskas

Londonas. — Anglija skiria $106,000,000 statymui atominių "Polaris" submarinų.

Kopenhaga. — Tūkstančiai danų pikietavo prie parlamento protestuodami prieš aukštas alaus kainas.

Boston, Mass.

Negrų demonstracija

Vasario 26 d. įvyko negrų demonstracija už lygias teises jų vaikams mokyklose. Sakoma, kad net 20,000 vaikų išliko iš valdiškų mokyklų; daug jų buvo susirinkę į taip vadinamas "freedom schools". Kovotojų vadovai sako, kad boikotas geriau pavyko, negu jie tikėjosi.

Po vaikų gerai pavykusio "streiko", yra kalbama apie butų nuomotojų kovas prieš namų savininkus. Apartmentai, kur negrai ir abelnai biednuomenė gyvana, labai apleisti: mažai šildomi ir nešvarūs, o nuomos brangios ir dar vis keliamos.

Ši žiema nesigaili sniego. Bostono siauras gatves pusnys visai susiaurino... Na, gal šalčiai ilgai nebesitęs; kovo pirmą jau šildė saulė ir sniegą naikino. Su besiartinančiu pavasariu mūsų parengimai, sueigos didėja.

Kovo pirmą turėjome gerą A.L.P. Klubo susirinkimą. Po to LLD 2-os kp. moterys paruošė skanių užkandžių su karšta kava. Pasistiprinę, leidomės į gyvas diskusijas "Laisvės" reikale. Mat išdavė raportą iš vasario 9-os šėrininkų suvažiavimo ten dalyvavę A. K. ir J. P. Po diskusijų, J. Petrus parodė du labai gražius iš Lietuvos atvežtus filmus.

Kovo 8-ą turėsime porą svečių iš New Yorko: K. Petrikienę ir J. Grybą. Namie pavalgę pietus vyksime į klubą pasišnekėti... Moterys minės jų kovoms atžymėti dieną, kuri kaip tik ir yra kovo aštuntoji. Tikiu, kad bus apkalbėta ir A. Bimbos nupilietinimo byla.

Po prakalbų moterys paruoš užkandžių, o vėliau Jonas P. parodys tai dienai pritaikytus gražius, įdomius filmus.

Šį sekmadienį visi eisime į moterų rengiamą sueigą.

A. Kandraška

Philadelphia, Pa.

Daktaro Kasparіuno (Kasper) žmona čiuožinėdama ant ledo puolė ir nusilaužė koją. Koja sugipsuota, gyja gerai ir tikisi ne už ilgo pilnai sugyti.

Visi draugai ir pažįstami linki Kaspariunienei greit pasveikti.

Daktaras Kaspariunas-Kasper —gerai lietuviams žinomas širdies ligų specialistas, kuris turi savo ofisą Hahnemann ligoninėje.

L.R.

Worcester, Mass.

Vasario 29-tą L.S.D. moterų Komitetas parengė silkių ir košelienos vakarienę. Tai puikus komiteto sumanymas. Žmonių buvo daug daugiau, negu aš maniau ir tai nepirmas jau parengimas. Visi svečiai buvo pilnai patenkinti, tai labai gražus mūsų moterų pasidarbavimas. Varde LS ir D draugijos tariu didelį ačiū!

Metinis banketas.

Kovo 14-tą, 6:30 val. vakaro įvyks Lietuvos Sūnų-Dukterų metinis banketas. Prie gerų valgių bus ir gera muzika šokiams. Pasilinksminimas tęsis iki vėlai nakties.

L.S. ir D. draugija visus prašo ateiti į virš minėtą banketą. Vieta: 29 Endicott St., Worcester, Mass.

K. K.

Brockton, Mass.

Parengimai

Moterų Apšvietos klubas rengia paminėjimą Moterų tarptautinės dienos, kuri yra kovo 8 d. Parengimas įvyks šeštadienį, kovo 7 d., Liet. Tautiško Namo kambariuose, 8 Vine St. Pradžia 7 val. Kalbės K. Petrikienė.

Lietuvių Tautiško Namo valdyba ruošia paminėjimą 50-ties metų sukakties. Bus banketas sekmadienį, balandžio 26 d., 2 valandą, savajame name, 668 N. Main St., Montelloje. Visus ir visas kviečia dalyvauti.

Apie vandenį

Seniau mes turėjome švarų vandenį iš Monponsett Silver ežero. Bet aplinkui Brocktoną pristatė daug naujų namų, padaugėjo gyventojų, tai dabar gauname vandenį iš Avon rezervuaro. Nešvarus. Todėl atsirado vandens biznierių, kurie už $1.60 parduoda 5 galionus šaltinių vandens, o kaip kurie žmonės patys parsiveža jo iš Blue Hill Springs.

MIRĖ

Vasario 17 dieną, savo namuose, mirė James Adomaitis, sulaukęs 70 metų. Paėjo iš Vilniaus apylinkės. Priklausė prie Lietuvių Piliečių klubo ir Šv. Roko draugijos.

Nuliūdime paliko žmoną Evą, sūnų James, Stoughtone, dukterį Virginią Marey ir jos vyrą Brocktone, ir 5 anūkus. Buvo palaidotas vasario 22 d. Melrose kapinėse.

Susižeidė

Mathew Wallent, LDS 67 kuopos narys, prie savo duonkepyklos ant ledo paslydo ir skaudžiai užsigavo. Dabar kuopoje yra trys ligoniai, nes dar serga Vaitiekūnas ir M. Budrikis. Linkiu visiems pasveikti.

Aukos

Moterų Apšvietos klubas jau padarę pradžią, paaukojo $10 į fondą apgynimui A. Bimbos pilietybės. Reikėtų tam reikalui daugiau pasidarbuoti.

LLD 6 kuopos nariai gerai mokasi duokles už 1964 metus. Netrukus bus visi jau sumėkėję duokles. Kol kas naujų narių dar negavome.

Geo. Shimaitis

St. Petersburg, Fla.

Mūsų svečias ir parengimai

Vieną saulėtą rytą Jurgis Gendrėnas ir M. Millerienė pribuvo į mūsų gyvenimo vietą ir sako: Turiu garbingą svečią dėl tavęs, jums gerai pažįstamą, didelis mūsų judėjimo veikėjas —atvyko Antanas Bimba su žmonele Ilsa. Tokia staigmena lyg ir pritrenkė. Turėti garbingą svečią, tai ne tik garbė mums, bet garbė visam St. Petersburgo lietuvių pažangiajam judėjimui.

Nuvykome su svečiais į mūsų 45-tos kuopos parengimą, kuris, gal būti, buvo vienas iš pasėkmingiausių. Pietavo apie 160 žmonių, įskaitant 5 ukrainiečius ir 4 lenkus. Mūsų svečiai nustebo pamatę tokią didelę minią žmonių. Pirmininkas V. J. Valley pristatė "Laisvės" redaktorių Antaną Bimbą tarti kelis žodžius.

Prakalba buvo tokia gili, įspūdinga ir pamokanti, kad užviešpatavo grabinė tyla. Jeigu būtų kokia nors galimybė perduoti kiekvieną jo ištartą žodį, tai būtų didelė įdomybė skaitytojams.

Su mumis pietavo daugybė turistų: P. ir O. Klimų, iš Stoughton, Mass., duktė Birutė, jos vyras Allison Copp; iš Milwaukee buvo Bill Thomas; Kazys Fertikas iš Tampa (jo brolis gyvena St. Petersburge), L. ir M. Bagdonai iš Mass.; Mrs. Joseph Krick iš Girardville, Pa.; J. Tamulis iš Wisconsino; gerai mums pažįstami J. ir M. Milleriai iš Michigano. Su mumis atostogauja Salaveičikai ir Plečkaičiai iš Chicagos, Stančikas iš Rochester, N. Y.

J. ir M. Kirstukai, iš Chicagos, ketina aplankyti Miamio lietuvius.

Kurių pavardės netilpo, atleiskite, nes tik tiek ir sužinojau.

Mūsų darbščios septynios gaspadinės su vyrais atlieka viršžmogišką darbą patarnaudamos mums, duodamos skanius pietus, kaip pirmiau, taip ir šiuo kartu. Kolektyviškai dar prisideda ir iš Clearwater moterys ir vyrai.

Per tą trumpą laikotarpį Antano Bimbos su jo žmonele Ilsa buvimo St. Petersburge mes jokiu būdu negalėjom visų gerų draugų aplankyti jų rezidencijose-gūštelėse, nes svečias vyko toliau pietų kraštu link Miamio. Tiems, kuriuos aplankėme, širdingai dėkojame už jų šiltą priėmimą.

Beje, 45-tos kuopos pirmininkas Pakšys laipsniškai taisosi.

J. Judžentas

Anna Zegers

SLĖPTUVĖ

(Apsakymas)

(Pabaiga)

—Ar ne per daug ji sau leidžia, primesdama mums savo vaikus! Ką ir bekalbėti, karas praloštas, šalį okupavo vokiečiai, o prie jų visur drausmė, visur tvarka.

Kartą, kai berniukas apvertė puodynę su pienu, jis nutvėrė jį ir sumušė. Kiek palaukus, kai žmona pradėjo raminti berniuką, tas pasakė:

—Ir vis dėlto, man čia geriau, negu ten.

Kažkaip Menjė prasitarė:

—Būtų nebloga, desertui nutvėrus gerą gabalą sūrio.

Vakare jis grįžo namo labai susierzinęs.

—Tu gali įsivaizduoti, ką aš mačiau: milžinišką sunkvežinį, prikrautą sūrio! Jie perka viską, ką užsinori. Jie spausdina milijonus asignacių ir leidžia jas savo reikalams.

Po dviejų- trijų savaičių Luiza aplankė savo draugę Anetą, kurios šis vizitas toli gražu nenudžiugino. Aneta patarė daugiau nesirodyti šiame kvartale. Gestapas siunta ir gąsdina. Ten žino viską: ir kad berniukas slėpėsi kavinėj, ir kad jį lankė kažkokia moteris, ir kad jiedu išėjo drauge.

Skubėdama namo, Luiza mąstė apie tai, koks pavojus gresia jai ir artimiesiems . Bet kad ir kaip ji abejojo, visa, kas krito į akis pakeliui—eilės prie atdarų ir uždarytų, užkaltais langais parduotuvių, vokiečių automobiliai, kaukiantys bulvaruose, svastika vartuose—tvirtino: pasielgta teisingai.

Įėjusi į virtuvę, ji paglostė svetimo berniuko galvą. Pamatęs tai vyras, net iškalbėjo: įsimylėjo ji šitą berniuką, ar ką?

Pats jis buvo atsisakęs paskutinio savo pomėgio, nes nacistiniai kareiviai pradėjo landžioti į barus ir jaustis ten lyg namie. Menjė negalėjo to pakęsti. neretai užklupdavo jį, rymantį už virtuvės stalo.

Kartą, kai, įsikniaubęs galvą į sunertas rankas, jis sėdėjo nejudėdamas visą valandą, Luiza paklausė, apie ką jis galvoja.

—Apie nieką ir apie daug. Įsivaizduok, vis prisimenu aš tą vokietį, apie kurį tau pasakojo bičiulė Aneta. Nežinau, ar dar atmeni tu,—tą vokietį, kurį areštavo patys vokiečiai. Norėtųsi žinoti, kas ištiko jo sūnų.

Žmona atsakė:

—Neseniai sutikau Vilar. Vokiečiai uždarė jį į kalėjimą, veikiausiai, sušaudė. Berniukas dingo. Paryžius didelis. Priglaudė kas nors.

Niekas nenorėjo gerti vyną nacistinių kareivių draugijoj, ir Menjės draugai, pasispaudę būtelį, pradėjo rinktis jo virtuvėje, kas anksčiau jiems buvo neįprasta ir, tikriausiai, neparanku. Dauguma jų buvo Menjės darbo draugai. Čia jie galėjo kalbėtis be baimės, ne taip, kaip gamykloj, kur valdytojas buvo įleidęs šeimininkauti kontoroj vokiečių komisarą, o tas elgėsi taip, kaip jam norėjosi. Vokiečių ekspertai tikrindavo, sverdavo ir siųsdavo gamyklos produkciją, nė nebandydami nuslėpti nuo administracijos, kam ji skiriama.

Luiza užvertė virtuvės langines ir kalbėjo pašnibždomis, o svetimasis berniukas sėdėjo nudelbęs akis, tarsi bijodamas, kad žvilgsnis neišduotų širdies paslapčių. Jis buvo taip sulysęs ir išbyrėjęs, kad Menjė įtariai šnairavo į jį ir nerimavo, ar nesusirgęs jis kokia liga, galinčia užkrėsti vaikus.

Luiza paskubėjo pagirti berniuką: jis serės, kuri, atseit, prašanti ją dar kurį laiką pagloboti berniuką.

—Gudriai ji susitvarkė su savo vaiku!—burbėjo vyras.

Luiza paskubėjo pagirti berniuką: jis toks paslaugus, kiekvieną rytą nuo keturių išeina į krautuvę, o šiandien, pavyzdžiui, jis be kortelių gavo gabalą jautienos.

Tame pat kieme, kaip ir Menjė, gyveno dvi palaido elgesio seserys. Dabar jos noriai lankydavosi baruose ir sėdėdavo ant vokiečių jefreitorių kelių. Policininkas pastebėjo šitai ir nutempė jas į nuovadą. Jos spiegė ir draskėsi, bet jis visgi įregistravo jas kaip prostitutes. Visas skersgatvis tuo džiaugėsi, bet, nelaimei, seserys ėmė elgtis dar įžūliau. Vokiečiai tapo jų nuolatiniais svečiais. Kieme visą laiką girdėjosi triukšmas, kuris pralįsdavo ir į Menjės virtuvę. Jį ir jo svečius tai siutino ne juokais. Menjė jau nebandydavo girti vokiškosios tvarkos . Ji, tokia tiksli, sąžininga ir visaapimanti, visiškai sugriovė jo gyvenimą ir namie, ir gamykloj, niekais nuėjo jo maži ir dideli džiaugsmai, jo gerovė, jo garbė, jo ramybė, jo maitinimasis, jo oras.

Kartą Menjė liko su žmona dviese. Po ilgos tylos jis pratrūko:

—Ko gi tu nori? Jų rankose valdžia! Ir jie velniškai stiprūs! Gera būtų, jei atsirastų pasaulyje kas nors stipresnis. O mes—mes niekas. Jei mes prabilsim, mus užmuš. Tik vokietis, apie kurį pasakojo tavo Aneta,—tu, tur būt, jį pamiršai, o aš atsimenu,—jis visgi ryžosi. Ir jo sūnus—jis taip pat vertas pagarbos! Tavo pusseserė su savo berniūkščiu tegu pati išsipainioja iš susidariusios padėties. Tai manęs nejaudina. Sūnų to vokiečio—štai ką aš priimčiau. Štai kas man būtų prie širdies. Aš labiau juo rūpinčiausi, aš geriau maitinčiau jį, negu savo sūnus. Priglausti tokį vaikiną... O tie banditai vaikščiotų aplink ir neįtartų, kaip aš rizikuoju, koks aš žmogus ir ką aš slepiu! Aš priimčiau jį išskėstomis rankomis.

Jo žmona nusigręžė ir pasakė:

—Tu jį jau priėmei.

ŠĮ PASAKOJIMĄ aš išgirdau viename keturiolikto rajono viešbutyje iš tos pačios Anetos, kuri perėjo čia dirbti, kai jau negalėjo ilgiau būti senojoje vietoje.

BALTIMORE, MD.

Mirė

Juozas Daminaitis

Mirė sausio 25 d., 71 metų amžiaus. Buvo nevedęs. Paliko seseris, vieną Amerikoje, dvi Lietuvoje—Uršulę Juraitienę ir Damelę Kurtinaitienę, abi su šeimomis.

Palaidotas su bažnytinėmis apeigomis, pagal jo norą.

Iš Lietuvos kilęs iš Mariampolės (dabar Kapsuko rajonas) apskr., Nendrinių kaimo. Visą laiką gyveno Baltimorėje. Paliko daug giminių: Motiejų Klimą ir jo šeimą, Ramsey, N. J.; U. Sinkevičių šeimą, Cambria Heights, N. Y.; S. Radušių šeimą, Bayonne, N. J.

Sesuo rūpinosi laidotuvių reikalu. Ji liko liūdesy su šeima — sūnus Artūras, duktė Aldona ir jos vyras Barney.

Ilsėkis ramiai, Juozeli!

—Marijona Klish Daminaitis
Wallingford, Conn.

Montello, Mass.

Moterų Apšvietos Klubas minės Moterų Dieną šeštadienį, Kovo-March 7 d., Lietuvių Tautiško Namo mokyklos kambary. Kalbės draugė K. Petrikienė iš New Yorko. Pradžia 7 val. vak.

Kviečiame visus ir visas ateiti.

Rengimo Komisija

So. Boston, Mass.

LLD 2-os kuopos moterys rengia Moterų Dienos (Kovo 8-osios) minėjimą kovo 8 d., 1 val. popiet, 318 W. Broadway, So. Bostone. Bus kalbėtoja K. Petrikienė iš New Yorko ir Elzbieta Repšienė. J. Petruškevičius parodys filmą iš moterų veikimo. Po programos bus kavutės su užkandžiais.

Kviečiame visus.

Rengimo Komisija

Lietuvių Socialis Klubas
Miami, Florida

Pranešame atostogautojams, kad Socialio Klubo patalpos atdaros kasdieną.

Sekmadieniais duodami pietūs 1 valandą.
Vėliau seka muzika ir šokiai.

Čia galite gauti informacijų dėl nakvynių ir apsistojimo.

Gera vieta susipažinimui ir laiko praleidimui.

LITHUANIAN SOCIAL CLUB OF MIAMI
2610 N. W. 119th Street, Miami, Florida

Phone 688-4161

Ką Henry Winstonas pasakė per tarybinę televiziją

Kaip žinia, š. m. vasario 28 d. į Niujorką grįžo Henry Winstonas, įžymus veikėjas, praradęs regėjimą amerikiniuose kalėjimuose. Jis dabar skundžia Amerikos valdžią, reikalaudamas milijono dolerių už prarastą (dėl kalėjimo vadovų kaltės) regėjimą.

H. Winstonas pustrečių metų buvo Tarybų Sąjungoje —ten gydėsi. Prieš išvykdamas iš TSRS jis per radiją ir tarybinę televiziją pasakė kalbą, kurią paduoda žinių agentūra APN. Winstonas taip kalbėjo:

—Sadistiniai ir reakciniai JAV elementai atėmė man regėjimą. Jie norėjo kad negalėčiau kovoti už taiką, demokratiją ir socializmą. Įsivaizduokite, su kokiu džiaugsmu aš priėmiau tarybinių draugų kvietimą pasinaudoti jūsų šalyje esančiais galimumais gydytis. Tarybiniai žmonės padarė visa, kas įmanoma, stengdamiesi man padėti. Išbuvus čia pustrečių metų, žymiai pagerėjo mano regėjimas ir iš viso sveikata. Aš patyriau, ką reiškia rusų posakis "ne dėl pareigos, o dėl draugystės," mačiau praktikoje proletarinį internacionalizmą.

Šie žmonės, taip šiltai rūpinęsi manimi, suteikė man ne tik medicininę pagalbą, bet ir įgalino susipažinti su tais, kurie atstovauja kilniausiems žmonijos idealams . Aš labai dėkingas tarybiniams žmonėms, padėjusiems man sugrįžti į rikiuotę ir dar aktyviau įsijungti į kovą už taiką, demokratiją ir socializmą.

Laikau save labai laimingu žmogumi, kad turėjau garbę būti Tarybų Sąjungos Komunistų partijos XXII suvažiavime — suvažiavime šios didžiosios Lenino partijos, kuri atsilikusią agrarinę šalį pavertė viena pirmaujančių pasaulio valstybių.

Aš girdėjau draugo N. Chruščiovo pranešimą, kai jis paskelbė, jog TSRS pradėjo kurti materialinę-techninę komunizmo bazę. Apie tai žmonės svajojo ištisus šimtmečius. Tai nuostabu, tiesiog nuostabu! Visų pasaulio šalių tautos dabar gali aiškiau matyti savas problemas. Aš pats pradėjau aiškiau suprasti Jungtinių Valstijų darbo žmonių kovos uždavinius. Tarybinės liaudies pavyzdys yra milžiniškas akstinas visoms tautoms, trokštančioms išsilaisvinti iš imperializmo, iš kapitalizmo.

Tarybų Sąjungoje įkūnytos tautų draugystės idėjos, tautų lygybė. Ir aš laimingas, matydamas, kaip šios idėjos pasiekia šimtus milijonų žmonių, kovojančių už savo laisvę.

Kartą aš sutikau žmogų su kūdikiu ant rankų. Jis man pasakė: "Tai mano vaikas, ir aš noriu, kad jis gyventų. Mes nenorime karo. Pasakykite amerikiečių tautai, kad mes norime taikos . Taika — tai gyvenimas." Aš girdėjau, kaip maži pionieriai dainavo dainą "Te visad būna saulė." O vaikai išreiškia visos liaudies nuotaikas. Visaliaudinė kova už taiką atspindi kilniausius žmonijos idealus.

Tarybiniai žmonės supranta, kad amerikiečių tauta savo prigimtimi — taikinga tauta. Ir jie skiria amerikiečių tautą nuo imperialistų, nuo agresyviųjų amerikinio imperializmo sluoksnių, norinčių įvelti Tarybų Sąjungą ir visą kitą pasaulį į termobranduolinį karą. Ne atsitiktinai kasdien didėja Tarybinės vyriausybės, tarybinės liaudies autoritetas bei prestižas, ir didėja jis todėl, kad Tarybų Sąjunga laikosi taikos politikos. Milijonai žmonių žino, jog kaip tik ši taikos politika neleidžia įvelti žmoniją į termobranduolinį karą, kurio ugnyje žūtų šimtai milijonų žmonių.

Žmonija pripažįsta, kad jūs ne tik sutriuškinote hitlerinį fašizmą, bet ir sudarėte sąlygas taikai, ir šiandien jūs žengiate kovos už taiką avangarde. Pasaulis žino, kad leninėn taikaus sambūvio politika pasiteisino per Karibų krizę, kai pasauliui buvo iškilęs pavojus ir kai bet kuriuo momentu galėjo prasidėti termobranduolinis karas. Pasaulis žino, kad žmoniją išgelbėjo ši tvirta politika, atitinkanti daugumos Amerikos liaudies nuotaikas, ir kubiečių tautos didvyriškumas.

Taika ir draugystė su amerikiečių tauta turi tikslą išgelbėti žmoniją nuo branduolinio sunaikinimo. Kiekvienas referendumas rodo, jog didelė dalis Amerikos liaudies nori taikos. Iš tiesų džiugu matyti, kad tarybinė liaudis tiesia mums draugystės ir vienybės ranką kovoje už taiką. Jūs neišgirsite šioje šalyje antiamerikinės propagandos. Tačiau turiu pasakyti, kad agresoriai, "ultros" Jungtinėse Valstijose kursto antitarybinę propagandą. Bet vis daugiau amerikiečių stoja kovoti prieš jėgas, siekiančias karo. Tarybų Sąjungos ir Jungtinių Amerikos Valstijų draugystė — tai laidas, kad šios jėgos bus įveiktos.

(APN)

Kaip veikia JAV jėgos P. Vietname

Saigonas. — Pietų Vietname yra JAV apie 18,000 karininkų, pėstininkų ir marininkų, kurie veikia prieš partizanus.

Tik amerikiečiai skraido malūnsparniais, pristatydami į frontą amuniciją, išveždami sužeistus, dalyvauja mūšiuose—iš oro šaudydami į partizanus, padegineja partizanų namus.

"L.-19" JAV lėktuvai skraido po visą šalį, tai jų pareiga žvalgauti ir pranešinėti kur yra partizanų jėgų. "C-123-S" dideli transporto lėktuvai pristato į frontą Pietų Vietnamo kareivius, ginklus, amuniciją.

JAV militarinių patarėjų ir komandierių yra visose valdžios daliniuose, taipgi politinių patarėjų provincijų valdžiose.

VIS DAR TAUŠKIA LENKŲ PABĖGĖLIS

Washingtonas. — 1961 metais į Jungtines Valstijas atbėgo lenkas Mikal Goleniewski, 41 metų amžiaus. Jis sakosi, kad dirbęs Lenkijos ir TSRS žvalgyboje. Goleniewskis vis tauškia pasakodamas "slaptybes". Suprantama, kad tos "slaptybės" yra jo paties išgalvotos. JAV žvalgyba gerai supranta, kad jeigu jis ir dirbo žvalgyboje, tai kaž kokių slaptybių nežinojo.

Susitarė dėl žvejojimo

Londonas. — Trylika valstybių: Anglija, Prancūzija, Vakarų Vokietija, Italija, Belgija, Luksemburgas, Portugalija, Švedija, Austrija, Ispanija, Danija ir Airija susitarė žvejojimo reikalais.

Pagal sutartį nežvejos arčiau šešių mylių nuo kitos valstybės kranto, o dėl tolimesnio arba artimesnio žvejojimo, tai reikalingas tų valstybių atskiras susitarimas.

Tarybų Sąjunga, kitos socialistinės valstybės ir dauguma Lotynų Amerikos šalių laikosi 12-kos mylių teritorinių vandenų teisių.

40-osios laikraščio "Unita" metinės

Milanas, II. 24. —"Unita", kovinis Italijos darbo žmonių organas, iškilmingai pažymėjo savo 40 metų jubiliejų. Stambiausia me šalies pramonės centre Milane, kur prieš keturis dešimtmečius išėjo pirmasis laikraščio numeris, vakar įvyko iškilmingas posėdis, skirtas šiai reikšmingajai datai. Audringais plojimais sutiktas, posėdyje kalbėjo Italijos Kompartijos generalinis sekretorius Palmiras Toljatis. Visoje savo veikloje, pasakė P. Toljatis, Italijos darbo žmonių laikraštis vadovavosi proletarinio internacionalizmo, tarptautinio darbininkų klasės solidarumo principais. Nuolatinis pavyzdys mums, sako jis, visuomet buvo "Pravda"—didžiojo Lenino įkurtas laikraštis.

Palmiras Toljatis prašo posėdyje esanti vyriausiąjį "Pravdos" redaktorių P. Satiukovą perduoti karštą Italijos komunistų sveikinimą "Pravdai", jos skaitytojams— komunistinės visuomenės kūrėjams, Tarybų Sąjungos Komunistų partijai ir jos lenininiam Centro Komitetui su N. Chruščiovu priešakyje.

Posėdžio dalyviai šiltai sutiko kalbėjusį Prancūzijos Komunistų partijos centrinio organo laikraščio "Jumanitė" vyriausiąjį redaktorių Rene Andriję, kuris perdavė Italijos darbo žmonėms brolišką Prancūzijos komunistu ir visų darbo žmonių sveikinimą.

Salėje pasigirdo plojimai, kai į tribuną pakilo P. Satiukovas. "Pravdininkų" ir visų tarybinių žmonių vardu jis karštai pasveikino "Unitą" ir visus Italijos darbo žmones. Tarybų Sąjungos Komunistų partijos, jos Centro Komiteto ir N. Chruščiovo vardu jis perdavė šlovingajai Italijos komunistų partijai, jos Centro Komitetui, draugui Palmirui Toljačiui geriausius linkėjimus vis naujų laimėjimų, ginant darbo žmonių interesus.

P. Satiukovas įteikė "Unitos" atstovams atminimo dovaną—skulptūrinį V. Lenino portretą.

T.

Paryžius. — Prancūzijos vyriausybė sako, kad Pietų Vietnamo diktatorius generolas Khanhas nešvariai meluoja, kada pasakoja, būk prancūzai nori jį nudėti.

Damaskas. — Sirijos vyriausybė areštavo suokalbininkus, kurie planavo nuversti valdžią.

K. Petrikienė vyksta su prakalbom

Katrina Petrikienė

ALDLD pirmininkė ir veikėja, Tarptautinės Moters dienos proga, sakys kalbas:

Brocktone - Montelloj kovo 7 d. 7 v. v.

So. Bostone —sekmadienį, kovo 8 d., 1 v. popiet.

Worcestery —kovo 8 d. 6. val. vakaro.

Kartu vyksta ir ALDLD sekretorius J. Grybas.

Niujorkui 300 metų

Sakoma, jog miestas, tai kaip moteris — nenori minėti savo gimtadienių. Tačiau Niujorkas savo trišimtinę sukaktį vistik neužmiršo: jis, be kita ko, tai mini suruošimu Pasaulinės Parodos, kuri dūruos dvi vasaras.

Niujorko miestą septynioliktame šimtmetyje įkūrė olandai ir pavadino jį Niuamsterdamu. Tačiau 1664 m. anglai nugalėjo olandus ir Petras Stuyvesantas miestą pavedė anglams, kurie jį "pakrikštijo" Niujorku, o Bewerwycko miestą, išsidėsčiusį prie Hudsono upės 140 angliškų mylių į šiaurę — pavadino Albany, kuris tapo Niujorko valstijos sostine.

300 metų jubiliejų šiemet mini Niudžerzės valstija ir japonų sostinė Tokio. Iki 1664 metų šis miestas buvo vadinamas Yedo.

Pasaulinė Paroda, kuri bus atidaryta balandžio 22 d., turės daug paviljonų, ten bus atstovauta daug šalių. Lietuvos paviljono nebus, nes Tarybų Sąjunga joje nedalyvauja.

Įvairios tikybos, propagandos tikslais. Parodoje turės savo paviljonus: katalikams atstovaus Vatikanas; protestantai (įvairios jų sektos), musulmonai, žydai, budistai, stačiatikiai (pravoslavai) ir kiti taipgi turės savo pastatus bei išstatus, kuriuose reklamuos savo kulto biznį. Juk religija dabar yra didelis biznis.

Trokšti ar badauti svečiams nereikės, nes, jei tik turės pinigų, Parodoje bus apie 60 karčiamų bei valgyklų. Gerinama bei tobulinama tam reikalui miesto transporto priemonės. Biznieriai laukia didelių pelnų. Viešbučiai prikimšti turistų iki lubų...

M-s.

SVEIKINO

Gerbiama Lilija! Nuoširdžiai sveikinu Jus Tarptautinės Moters dienos-Kovo 8-osios proga! —**Klemensas Bagarauskas**, Vilnius.

Washingtonas. — Balandžio 14 d. čionai lankysis Jordanijos karalius Huseinas.

Sveikiname ir kviečiame

Niujorko Moterų klubo narės sveikina visas moteris Kovo Aštuntosios proga ir kviečia dalyvauti su mumis Moters Dienos minėjime, kuris įvyks **šį sekmadienį kovo 8 d., 3 val. po pietų, Schwaben Hall, 474 Knickerbocker Ave., Brooklyn, N. Y.**

Žinoma, kviečiame ir vyrus—būkime visi!

Valdyba

Mirė Niujorko miesto majoro Wagnerio žmona Suzana

Kovo 2 d. mirė Niujorko miesto majoro Roberto Wagnerio žmona Suzana, sulaukusi 54 metų amžiaus. Mirties priežastis—vėžio liga, įsimetusi į plaučius. Wagneriai gyveno, kaip žinia, Gracie Mansion, oficialėje miesto majoro rezidencijoje, Manhattane; ten ji ir mirė.

Kūnas buvo pašarvotas Frank E. Camobell šermeninėje, Manhattane. Palaidota ketvirtadienį senosiose Kalvarijos kapinėse Maspethe.

Be kitų, laidotuvėse dalyvavo ir JAV prezidentas L. B. Johnsonas.

Jau prieš dešimt mėnesių vyras, majoras Wagneris, žinojo, kad jo žmona serga plaučių vėžio liga, bet visuomenė to nežinojo: buvo laikoma slaptybėje. Ligonė buvo gydoma visokiais būdais, tačiau nieks nepadėjo.

Majoras viešai prašė visų tų, kurie ruošėsi pirkti gėlių vainikus, kad nepirktų; geriau tuos pinigus lai jie paskiria labdarybės organizacijoms, sakė jis.

Wagnerienės mergautinė pavardė buvo Edwards—Susan Edwards. Wagneriai turi du sūnus Robertą ir Duncan Edwards. Velionė buvo presbyterijonų tikybos, o jos vyras—Robert Wagner—katalikų, bet ji palaidota katalikiškose kapinėse.

Wagneris ir jo vaikai gavo daug užuojautos telegramų bei laiškų.

Mes taip pat majorui Wagneriui, jo liūdesio valandoje, reiškiame nuoširdžią užuojautą.

A. Bimba rašo iš Floridos

A. Bimba rašo iš St. Petersburgo, Floridos, kad vasario 29 jis su Ilse išvyksta į Miamį. St. Petersburge, sako jis, pagal "saulėtąją Floridą", oras buvęs per vėsus; Miamyje bus šilčiau.

Bet žmonės St. Petersburge draugiški ir vaišingi. Susitiko Antanas daugelį gerų bičiulių, plačiai su jais šnekėjosi apie visokius reikalus-reikalėlius.

Kaip ilgai A. ir I. bimbai bus Miamyje, nerašo. Gal už poros-trijų savaičių sugrįš atgal į Niujorką.

Dovanos "Laisvei"

Suzana Kazokaitė, Jamaica, N. Y., dovanojo "Laisvei" savo mirusios motinos du Lietuvių Namo Bendrovės šėrus.

Už dovaną širdingai jai dėkui.

J. G.

PRANEŠIMAI

WORCESTER, MASS.

Tarptautinės Moterų Dienos, kovo 8-osios, paminėjimui prakalbos įvyks 6 val. vakarą, 29 Endicott St.

Kalbės Amerikos Lietuvių Literatūros Draugijos Centro pirmininkė K. Petrikienė iš New Yorko. Kviečiame visus dalyavuti, ypač moteris. Turėsite progą susipažinti su tarptautinės moterų organizacijos veiklą už taiką.

Kviečia rengėjos

—:—

ALDLD 11 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks Kovo-March 9 d., 2:30 popiet, 29 Endicott St. Kviečiame visus narius ir nares dalyvauti šiame susirinkime.

Dėl šiurkštaus žiemos oro keletas mitingų neįvyko. Šiame susirinkime turėsime daug užsilikusių dalykų apkalbėti.

Jaskevičius, sekr.

PHILADELPHIA, PA.

LLD 10 kuopos susirinkimas įvyks Kovo-March 13 d. dar toj pačioj salėj, bet gal paskutinį kartą, nes Vengrų klubo pastatas užsidarys ir paduotas pardavimui dėl negalėjimo isiversti..... Turėsime aptarti daug svarbių reikalų ir išgirsime komisijų įdomius raportus. Valdyba

OZONE PARK, N. Y.

Svarbus LLD 185 kuopos susirinkimas įvyks kovo 10 d., "Laisvės" salėje, 102-02 Liberty Ave. Pradžia 7 val. vakare. Bus keletas svarbių reikalų, kuriuos turėsime aptarti ir gyveniman vykdyti. Taipgi turėsime išrinkti delegatus į LLD 2-os apskrities konferenciją, kuri atsibus kovo 15 d. Tad visus kuopos narius kviečiame susirinkti .

J. G., fin. sekr.

Lenkų bazaras

Progresyviai lenkai turės bazarą. Jis įvyks penktadienį, šeštadieni ir sekmadienį, kovo 13—15 dienomis, Polonia klube, 189 Second Ave., netoli 12th St., Manhattane. Pelnas skiriamas lenkų savaitraščiui "Glos Ludowy".

Penktadienį durys atdaros nuo 7 val. vakare, o sekamas dienas nuo 1 val. po pietų. Bus daug dalykų pasirinkimui. Turės maisto ir gėrimų. Rengėjai kviečia atsilankyti.

New Yorkas. — Jau pardavė 28,000,000 bilietų į Pasaulinę parodą. Už bilietus gavo $35,000,000. Paroda atsidarys balandžio 22 dieną.

New Yorkas. — Miesto viršininkai paskelbė "karą" žiurkėms, kurių mieste yra apie 500,000.

Filmai

SEVEN DAYS IN MAY

Tai politinės temos filmas, apie dešiniojo sparno konspiraciją Washingtone, kur vienas Pentagono aviacijos generolas suplanuoja sukilimą nuversti prezidentą, todėl, kad Jungtinės Valstijos pasirašė branduolių ginklų bandymu apribojimo sutartį su Tarybų Sąjunga.

Filme vaizduojama vienos savaitės laikotarpis. Per tas septynias dienas daromi paskutiniai perversmo pasiruošimai slaptoje aviacijos bazėje Arizonos valstijos dykumoje ir pačiame Washingtone.

Dėka pasitikimų prezidento šalininkų, suokalbis tampa susektas ir sustabdytas laiku. Minėtas aviacijos generolas (Burt Lancaster) praranda savo laipsnį ir vardą, tačiau didesnės bausmės negauna. Prezidentas (Fredric March) kaltina mūsų atomini laikotarpi. Jis palygina dabartinę įtemptą politinę atmosfera ir į kokias pasekmes galėtu atvesti vienas toks supuolimas, kuomet koks maniakas sugalvotų paimti į savo rankas valdžia ir išprovokuotų branduolinį karą visame pasaulyje.

Ne atomini amžių turėtu kaltinti prezidentas, todėl, kad prieš progresą negalima eiti; bet tokius fanatikus, kaip minėtas filme aviacijos generolas, panašius, kaip miręs senatorius McCarthy ir generolas Walker: tokius asmenis turėtu surankioti ir sutvarkyti juos taip, kad jie neturėtų progos išprovokuoti pasaulyje tragediją...

Filmas vykusiai atliktas. Vaidyba gera. Plačiai galvojančiam žiūrovui yra ką stebėti.

"Seven Days in May" dabar rodomas dviejuose kino teatruose: Criterion, Broadway ir 45 St., ir Sutton kino teatre 3rd Ave. ir 57th St., Manhattan..

H. F.

Jungtinės Tautos, N.Y.— Tarybų Sąjungos ambasadorius N. Fedorenko reikalavo, kad J. Tautos veiktų, idant iki 1965 m. būtų baigta su kolonializmu.

DU ŽODYNAI JUMS

Išleisti 1961 metais Lietuvoje

Vienas Anglų-Lietuvių Kalbų

Angliški žodžiai lietuviškai išdėstomi bei išaiškinami

511 Puslapių — Kaina $3.50

Antras Lietuvių-Anglų Kalbų

Lietuviški žodžiai angliškai išdėstomi bei išaiškinami

511 Puslapių. Kaina $3.50

Gaunami "Laisvės" Knygyne

Užsisakydami kartu prisiųskite ir mokestį. Pinigų perlaidas (money orderius) ar čekius rašykite:

LAISVĖ

102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y., 11417